Reg No. M. 3152.

జమీన్ రైతు

ప్రతి శుక్రవారము ప్రకటింపబడును

సంపుటం 5 సంచిక 23. | నెల్లూరు - 15-2-35 - శుక్రవారము. | సం॥చందా 4-0-0.

పిఠాపురం రైతుల దీనాలాపములు

శిస్తు తగ్గించడానికి బదులు హెచ్చించుట.

భయ విహ్వలతచే నోరు మెదపజాలకుండుట.

(పిఠాపురం జమీన్ రైతు.)

జమీందారీ రైతులంతటా దుర్భాగ్య ముద్రా అంటూవుంటే పిఠాపురం జమీందారీ రైతులు ఏక్కడాని మొగుడుకొస్తే నా మొగుడూ వస్తాడని మానంవహించి ఆందోళనా పర్యవసానంకోసం యెదురుచూస్తూవున్నారు. అక్కడక్కడ అదృష్టమంటే పిఠాపురం యెస్టేటు రైతులదే నోయి అని అంటున్నారు. అశక్తతవల్ల అన్యాయాలను ప్రకటించలేని అదృష్టమేగాని, దురదృష్టములో యితర జమీందారీ రైతులకు మేమేం తీసిపోము. అదనపుపన్నులు, అదనపు నీటి తీర్వలు, శిస్తుదస్తుల వసూళ్లలోని కరకుదనం, యెలక్షన్లు వచ్చేసరికి చేసేఆర్భాటాలు, స్థానికసంస్థలలోని ప్రవేశం, ఉద్యోగస్థుల బుజుఃవర్తనం, మొదలైనవెన్నో గప్‌చిప్‌గా జరుగుతుండడం మానలేనప్పుడు పిఠాపురం యెస్టేటులోని రైతులకు సుఖంయెక్కడిది? ఈసంగతులన్నిటిని ఏ నావంటివాడో సాహసించి ఆంధ్రపత్రికకు పంపిస్తే మూడోనాటికే "రిటర్న్డ్ విత్ థాంక్స్" అని మాకాగితాలు మాకుచేరతాయి.

పిఠాపురం పేరుచెప్పి తుదకు వాతావరణాన్ని గురించివ్రాసినా పిఠాపురం జమీందారీకి యేమి సంబంధం వుంటుందో అని పత్రికాధిపతులకు భయంచేత ప్రకటించరు. ఏపత్రికలో అయినా వ్రాసి ప్రకటించిన విషయాలను జమీందారుపార్టీవారు విమర్శించి పంపిస్తే పెద్ద శీర్షికలతో ప్రకటిస్తారు. వెనుక శీతానగరం ఆశ్రమంలోనుంచి ప్రకటించే కాంగ్రెసు పత్రిక రైతుల క్షోభను వెల్లడిచేయడానికి కొంత స్థలంయిచ్చేది. అది ప్రస్తుతం ప్రభుత్వంవారి క్రూరదృష్టిలమంచి మొన్ననే ఊడిపడింది. మొదటి పత్రికాధిపతి ఇంకా దేవతాపులుసులో దివ్య శ్రీకృష్ణ జన్మస్థానంలోనే వున్నాడు. ఇప్పుడు జమీన్ రైతు పత్రికవారికిదే. ఇక యీయుపోద్ఘాతం కట్టిపెట్టి విషయ విమర్శనలోనికి దిగుతా.

మాపిఠాపురం మహారాజావారు ఏ రైతుసభలోనైనా ఉపన్యసింప వలసివస్తే రైతులే ముద్దుబిడ్డలు, వారిశ్రేయస్సే నాశ్రేయస్సు; వారి దుఃఖమే నాదుఃఖము అని తాత్కాలిక ఆవేశంతో తియ్యతియ్యగా గంభీరంగా చెప్పుతారు. ఆనాలుగుమాటలువిని బంధువులు, ఉద్యోగస్థులు, ఆశ్రితులు "వినుడు, వినుడు" అని చప్పట్లు తాళాలు కొడతారు. ఒకనెలరోజులుదాకా జమీందారీ పక్షాభిమానులు చెవులు గింగురుమనేటట్లు వ్యాఖ్యానాలు, ఉపవ్యాఖ్యానాలు చేస్తూంటారు కాని వ్యవహారాల్లోని పర్యవసానంమాత్రం శూన్యం. ఆర్థికమాంద్యంవల్ల ధాన్యాదులకు ధరలులేక అలమటిస్తున్న రైతులతోపాటు నిజమైన హృదయ పరివర్తనముగల జమీందారులుకూడా కన్నీరు విడవవలసిన దినాల్లో మా మహారాజావారు గతఫసలీలోనుంచి రూపాయి ఒక్కంటికి 0-1-6 చొ॥ 0-2-0చొ॥ అదనపు పన్నుకట్టి వసూలుచేస్తున్నారంటే వారికి రైతుమీదగల ముద్దుమురిపాలు, శ్రేయోభిలాష ఎంతటిదో ఆలోచించండి? వారి ఉపన్యాసాల్లోని మాటలకేమైనా అర్థంవుందేమో చెప్పండి? ఎస్టేటుల్యాండు ఆక్టుప్రకారం 20 సంవత్సరాలకొకసారి అదనపు పన్ను విధించే హక్కు వుందని రైతుకార్యక్రమాన్ని చూడకుండా, పుస్తెపూస తాకట్టుపెట్టి యిచ్చేసొమ్ముతో కులుకడం, ఆసొమ్ముతో ఇంగ్లండునుంచి తెప్పించే "ససెక్సు, రోడయిలండురెడ్సు, లైటుసు, లెగ్ హారెన్సు" మొదలగున కోళ్ళకి శాలలు దెప్పించి కోళ్ళ పరిశ్రమంలోని వైశాల్యంకోసరం వేలకొలది సొమ్ము వ్యయపరచడం యేమిధర్మమో ఆలోచించండి. మద్రాసు వెళ్ళడానికి ఆవుచకాలిల స్పెషలు వ్యాకేటిలలో కట్టేసొమ్ము, అక్కడ స్పెన్సరు, బసాలో హారిసన్ హోటల్సుకు వెచ్చించే సొమ్ము ఇంగ్లండు కోళ్ళకు కుమ్మేసే ధనము మదిపెంపు ముద్దుబిడ్డలని చెప్పేదరిద్రపు రైతులకోసం వెనుకాడి ఖర్చుపెడితే పుస్తెపూసల అమ్ముకొంచవలసిన అవసరం వుండదుకదా! ఏనాటి మాజమీందారు అప్పారావో వాడవాడల, పల్లెపల్లెల కీర్తింపబడుతున్నట్లుగా "ధనియామే అప్పారావు" మోస్తరుగా కీర్తింపబడరూ! కష్టకంచే రైతులమెప్పు ఇహపరాలకు గొప్పతీసుకురాదూ! పొరపాటు. చదువరులారా! ఆలాగువ్రాయడం నాదేఅజ్ఞానం. ఏమంటారా. ఒకవరలో రెండు కత్తులెప్పుడూ యిమడవు. వారిస్వసుఖాలకు, భోగాలకు, వినోదాలకు, కోళ్ళకు, కుక్కలకు వేలకువేలు కుమ్మేసే స్వాభావం జమీందారీలోనేవుంది. రైతు, జమీందారీలకు అన్యోన్యసహకారం మనం సృష్టించేవరకు యీదుర్వ్యయాలు, రైతులయెడ నిర్దయ యెప్పుడూ తగ్గదు.

ఎలక్షన్లు వచ్చేయి అనడంతోనే ఎస్టేటులో నెల్లంత హడావిడి బయలుదేరుతుందిగదా! తాలూకాబోర్డు లున్నప్పుడు పిఠాపురం తాలూకా ఎస్టేటు బోర్డుగా చేసుకొన్నారు. ఇప్పుడు జిల్లాబోర్డులో ఎస్టేటువారికే అధికారంఅంతాను. పిఠాపురం యూనియన్ బోర్డును శ్రీ నేత్రుడువచ్చి నిలబడినా స్వాధీనంకాదుగదా! మొన్న కాకినాడ మునిసిపాలిటీనికూడా చేతికి లంకించుకుందామని మహాసేవగాని సాగిందికాదు. ఓట్లుగొడవ బయలుదేరుతూందంటే రైతులకు గుండెల్లో దడపుడుతూంది. ఒకవంక దివానుగారు బయలుదేరి మా పక్షంవారికి ఓట్లు యివ్వకపోతే మీ పొలాలకు నీరు యివ్వమని, శిస్తు దస్తుల వసూళ్లలో చిక్కులు పెడతామని అంటారు. ఒకవంక యేమీలేనిదే ముప్పందుం లెక్కలోనికి వచ్చేవారు బయలుదేరి కట్టుదంతాలను కటకట లాడిస్తూ "కబడ్దారు జాగ్రత్త, హాత్, హలాత్" అని అట్టహాసం చేస్తారు. ఇదివరకు కాంగ్రెసు వాదులమీద దండెత్తేవారుకారు. ఇప్పుడు మహర్షిన్నీ సర్వసంగ పరిత్యాగిన్నీ అయిన శ్రీయుత బులుసు సాంబమూర్తిగారంటి లోకోత్తర పురుషుడే ఎస్టేటువారివల్ల తిట్లు పడుతూంటే ఎంత విచిత్రమైన పరిపాలనో, ఎంత ప్రజానురంజక రాజనీతియో ఆలోచించండి.

ఇన్ని చిక్కులు, బాధలు, పడుతూవున్న పిఠాపురం జమీందారీ రైతులా అదృష్టవంతులు? జమీందారుల ఉపన్యాసాలు, జమీందారుల భావిస్థితి వ్యాసాలువల్ల రైతులు ధన్యులా? మున్ముందు పన్నులభారాలు, వసూళ్లు, ఉద్యోగస్థుల వత్తిడి, జమీందారుని ప్రవర్తన, నీటి పన్ను బాయీలు, దురభ్యాసాలు, అదనపుశిస్తులు, ఎలక్షన్లలోని దౌర్జన్యం మొదలైన విషయాలను సమగ్రంగా వ్రాయబడిన దానిని ఉపోద్ఘాతంక్రింద వ్రాసేను. దీనికే రాజాగారి కోటలో చేరదలచిన ఏ కవిరాజ హంసలో, ఏ ముఖ్య బృందములోని వ్రాయసకాండ్రో కండ్లెరచేసి పత్రికల్లో జవాబు యిస్తారనే నా నమ్మకం. కాని ప్రతి విషయాన్ని కలం కాగితంపట్టి ఆపాదగయాక్షేత్రంలోని సత్య సంరక్షకుడును, అసత్య సంహర్తకుండునగు ఆ కుక్కుటేశ్వరుని మనస్సులో నిలుపుకొని, వ్రాయడం మన ధర్మం. మళ్లీ దర్శనం చేసుకుంటా. శలవు.

గుడ్డి దొరతనము

ఒకడిది బాకీ - మరియొకడిది జప్తీ.

వెంకటగిరి ఎస్టేటు, వల్లూరు తాలూకా వంజవాక గ్రామములో ఉత్తర శివాయి సాగుబడికిగాను బుడంగుంట పుల్లిగాడిమీద 1921 సం॥లో సివిల్‌కోర్టు డిక్రీపొందియుండి నేడు ఆ బాకీకి ఆకుల బుడ్డయ్యశెట్టి తాలూకా నెం 159 రు పట్టా భూమిని జప్తి చేసినారు. యేలం వాయిదా 4-3-1935 తేది. ఇదీ కుమార రాజాగారి నెన్నుకొన్నందుకు జరిగిన మర్యాద.

జమీందారుల సమావేశము.

అఖిలభారత జమీందారుల సమావేశము ఫిబ్రవరి 15,16,17 తేదులందు ఢిల్లీలో దర్భంగా మహారాజా గారధ్యక్షతక్రింద జరుగును. జా. పా. క. రిపోర్టును విమర్శించి జమీందారుల హక్కులను కాపాడునట్టి మార్పును ఇండియా బిల్లులో చేర్చవలెనని సభవారు కోరెదరు.

* * *

హైకోర్టు తీర్పు

బాడుగ పుచ్చుకొనకుండ పెట్రోలు కర్చు పెట్టుకొని ఉపయోగించుకొను పద్ధతిని స్నేహితునకు మోటారుబండి నొసగుట, మోటారును బాడుగకు యిచ్చుటకాదని ఒక కేసులో హైకోర్టు జడ్జిగారగు గౌ॥ బరోగారు తీర్పు చెప్పిరి.

* * *

కొబ్బెర పైపన్ను.

కొబ్బెర దిగుమతులపై సుంకములు హెచ్చింపవలెనని దక్షిణయిండియా వర్తక వాణిజ్యసంఘమువారు భారత ప్రభుత్వ వాణిజ్య శాఖాధికారికి విజ్ఞాపనము పంపిరి.

చల్లపల్లి పరిపాలనా లోటుపాట్లు

దివానుగారి అసమర్థతా పరిపాలనము

ధనవంతముగానున్న ఎస్టేటు ఋణగ్రస్తమగుట

చిట్టూరు చిన పేర్రాజుగారి

విమర్శనా ఖండనము

26—1—35 తేదిన శ్రీ చల్లపల్లి రాజాగారికి శ్రీ యుత గొట్టిపాటి బ్రహ్మయ్యగారు వ్రాసిన బహిరంగలేఖలోని విషయములను విమర్శించుచూ 3—2—35 తేదిగల కృష్ణాపత్రికలో వ్రాసిన వ్యాసములో శ్రీ చల్లపల్లి ఎస్టేటు దివాన్‌గారగు రావుసాహెబ్ జంపాల వెంకటేశం చౌదరిగారు యెస్టేటు లాభము కొరకును, ప్రజలక్షేమముకొరకును, పాటుపడు గొప్పఅనుభవముగలవారనియు, వారు చేసిన వ్యవహారములను గురించియు అపఖ్యాతిగాను, అపసిద్ధముగను, అస్వభవన విభూతములతోను వ్యక్తి దూషణముగను, అసత్యములుగను విమర్శించి యుండుటచే, నిజానిజములు స్పష్టముగా తెలియుటకు యెస్టేటు రైతునగు నేను యీవ్యాసమును వ్రాయవలసివచ్చినది.

బ్రహ్మయ్యగారు దేశక్షేమము కొరకు పలుసార్లు కారాగార శిక్షల ననుభవించి, జరిమానా శిక్షలచే ద్రవ్యనష్టమునొంది ఎటువంటి కష్టనష్టములకును వెనుదీయక, ఎల్లప్పుడును ప్రజాహిత కార్యములందు పాల్గొను సుప్రసిద్ధ కాంగ్రెస్ వాది. అట్టివారు శ్రీ రాజాబహద్దూరువారి యొక్కయు, యెస్టేటుయొక్కయు, సంస్థాన ప్రజలయొక్కయు క్షేమమునుగోరి, యెస్టేటు పరిపాలనా అనుభవములేని దివాన్‌గారి నిరంకుశమును అన్ని విధముల యెస్టేటుకు నష్టదాయకమును అగు పరిపాలనా విధానమును సగౌరవముగ విమర్శించుచుండ, తనకుమారునకు ఉద్యోగపదవి నభిలషించి, అందులకు దివానుగారిచుట్టూ ప్రాకులాడుచు, ఫలితముకొరకు ఆశించియున్న, మా పేర్రాజుగారు పూర్వము పెద్దరయితును, యిప్పటికి వయోవృద్ధును అయియుండియు, దివాన్‌గారికలన బ్రహ్మయ్యగారికి కార్యహానికాలము గాక యిట్లు వ్రాసెనని బ్రహ్మయ్య గారిపై నిందమోప పెంచుటజూడ, ధనాశపరత్వమెట్టి వారికైన, ఎంతటి నీచమునకైన పాల్పడజేయ గలదని రూఢిపడుచున్నది!

దివాన్‌గారు యిప్పటికిని డిప్యూటీకలెక్టరు పదవులంకరించి యున్నవారనుట నిజమైయుండును గాని, పదవలంకరించి దనుటబద్ధమై యుండదేమో! ప్రజలమన్ననలకు పాత్రులైనవారు ప్రభుత్వముచే గౌరవ బిరుదములు పొందగలరు? దివాన్‌గారి కీర్తిప్రతాపాదులు కృష్ణా, గుంటూరు జిల్లాలవారెరుంగనిది కాదు.

1. కమతములు.

యు 2000/ లు యు 6000/ లుగాను 20 కమతములు 60 కమతములుగాను సృష్టిచేయబడినదని వ్రాసినాడు మా పేర్రాజుగారు.

పెంచినకమతము యు 4000/ లన్నా, ఎవరుదురు, మాకేమి వర్తించేనా? యీపగ్గెలను సాగుచేయుటకు వెనుకటి ప్రభుత్వాలకు యీదివానుగారిపాటి తెలివితేటలు లేకపోయినవిగాబోలు. ఇదివరకు వున్న కమతం యు 2000/ లు 19 కమతములుగదా? కమతం 1 కి నిక్షేపాములుగల పొలములు సుమారు 20 వంతి, రాబడి అయినదా ధాన్యం సుమారుపుట్టు 1600 పుట్లు. ఇప్పుడో, 60 కమతములు కమతం 1 కి 20 వంతి చొప్పున 1200 నాకర్ల పండిన ధాన్యం 1500 పుట్లు. పుట్టునకు నాకరు 1 కి 13 బస్తాలు అయినను మొత్తం రు 1560 పుట్లు పండినధాన్యం పాలేళ్ళకు చాలడంలేదు. యికను కూలిపనులు, నాటు, హోరీ, కలుపు వగైరాలకు రైతుభూమికి యకరము యు 1 కి రు 10-0-0 లు శ్రీ రాజాగారు భూమికి యు 1 కి రు 15-0-0లు సరాసరి రు 12-0-0 లు మొత్తం యు 6000/ లకు ఖర్చు రు 7200 లు యింకా వరదలకుపోను కరకట్టల ఖర్చుగాక, యీ వ్యవసాయంకేనికి? దివానుగారి ఆశ్రితులకు వుద్యోగపదవులు కల్పించుటకేనా? స్వంతకమతములఅయి వజావల్ల ఖర్చులు పూడినవని మా పేర్రాజుగారు చెప్పగలరా? లెఖను చూపగలరా? మొదటి సంవత్సరం నష్టం వచ్చినప్పుడు రెండవసంవత్సరమేల తగ్గించలేదు. మూడవసంవత్సరం, నాల్గవసంవత్సరం, యేల తగ్గించలేదు? మా పేర్రాజుగారివంటి స్తోత్రపాఠకులకు, దివాన్‌గారి బంధువులకు, కమతం సూపర్ వైజర్లు, కమతం ఏజంట్లు, వుద్యోగులు తగ్గుతవనా? ఇదివరకు కమతం సూపర్ వైజర్లు ఎంతమంది? ఇప్పుడెంతమంది? మునుపు యు 2000/ లు పంటధాన్యమెంత? యిప్పుడు యు 6000/ లు పంటధాన్యమెంత? వెనుకటికంటె యిప్పుడు ఒక పైసా లాభమును కనుపర్చగలరా? ఇది దివాన్‌గారి వ్యవసాయ అనుభవమేనా?

2. జమాకర్చు.

దివాన్‌గారు యీ ఎస్టేటులో ప్రవేశించిన మొదలు 7-12-30 తేది ఆరంభం 7-12-34 మధ్యకాలం 4 సంవత్సరములు దివాన్‌గారు నౌకరిలో ప్రవేశించిన రోజుకు నాటికి తెలిసినంతవరకు ఎస్టేటు స్థితి సుమారు మొత్తములు.

దివాన్‌గారు వచ్చేనాటికి ఎస్టేటుమీద రావలసిన బకాయి శిస్తు సుమారు	రు.	500000
ట్రెజరిలోని నిల్వరొఖం	,,	70000
గౌవర్నమెంటు బాండ్సు	,,	150000
రావలసిన బాకీలు పత్రములు బాండ్లు ప్రోనోట్లు డిక్రీలు వగైరా	,,	500000
1931, 1932, 1933, 1934 నాల్గు సంవత్సరముల రివిన్యూ వగైరా ఎస్టేటుకు రాబడి సాలు 1 కి నాల్గు లక్షలు చెల్లన.	,,	1600000
కమతం భూములు అమ్మకం యకరాలు సుమారు యు 6000 కున్న నివేశ స్థలములు సుమారు నాల్గు వేల గజములకు వచ్చిన జమ సుమారు	,,	200000
మొత్తం		3020000

సుమారు యీ ముప్పది లక్షలు మిగిలినవలె యిప్పుడు దివాన్‌గారి ఉద్యోగాంత్య కాలమునకు తిరిగి ఎస్టేటు ఎట్లున్నదో చూతుము.

సుమారుగా రావలసినవి డిక్రీలు ప్రోనోట్లు వగైరాలు బాపతు సుమారు 3 లక్షలు రివిన్యూ వగైరా సుమారు 2 లక్షలు, సుమారు మొత్తం 5 లక్షలు. యీ లక్షలు ధనము ఏమయినదో జమాకర్చు చెప్పగలరా? మా పేర్రాజుగారు మాత్రం రావలసియుండునవియు కపిలేశ్వరపురం రాజాగారికోపవలెనని రాజులకు సుమారు 3 లక్షలు ఎస్టేటువారు ఋణపడి యున్నారనియు తెలియుచున్నది. ఎస్టేటులో ఏ సంగతిని పూనకాల గాయుడు అయినా ప్రవేశించాడో లేక స్థానిక పరిపాలనా సంస్థలలోజరిగి శ్రీ రాజా బహద్దరు వారు ద్రవ్యమును చాలా నష్టపరచినారని దివాన్‌గారు చాటుకు చేయుచున్నారట. శ్రీ రాజా బహద్దరువారు వారి చేతుమీదుగా యింత మొత్తము ఖర్చుపెట్టిరా? యీ మొత్తమునకు పరియగు జమాకర్చులో పూర్వమువలె చిఠా అవర్జాలు సరియగు జమాకర్చులు గలవా? ఎస్టేటులో ఏ బాపతుసొమ్ము ఏ బ్రాంచినుండి వచ్చినను తాజా ట్రెజరిచేరి అచటి చిఠాను జమకట్టబడి తిరిగి ఆయాబ్రాంచీలకు కర్చువ్రాసి పంపబడుచుండెడిది. యిప్పుడు ఏ బ్రాంచి సొమ్మైయినను ఏ బాపతు అయినను ముందు దివాన్‌గారి యినుపపెట్టెలో బాదరులో జమకట్టబడి వారిచే ఖర్చు చేయబడినపిమ్మట వారు వ్రాసి పంపెడి జమాఖర్చులనేనా తాజా చిఠా అవర్జాలను లెఖ వ్రాయుచున్నది? శ్రీ రాజా బహద్దరువారి పరిపాలనా ప్రథమములోగాని వారి తాతగారి టయములోగాని తండ్రిగారి టయములోగాని ఎన్నడయినను తాజా చిఠాను ఏ రోజున చూచినను రు 50000/-లు మొత్తమునకు తక్కువ నిల్వయుండుటగలదా? దివాన్‌గారి టయములో అచిఠానెంబరు రు 100 లు కంటె హెచ్చుమొత్తము నిల్వయుండుటగలదా? రు 50/-లకూడ నిల్వలేని రోజులెన్నిగలవు? ఇట్లుండుటకు కారణమేమి? ఇది అనుభవముగల దివాన్ పరిపాలనయేనా?

3. లంకభూములు మెరకభూములు.

యీభూముల రైతులు శిస్తులు యివ్వకపోవుటచే దావాలకు కారణముగుచున్నదట.

యీ దివాన్‌గారు కొండెగాండ్రను చేరదీసి గ్రామములలో పార్టీలు కల్పించి కక్షలు లేవదీయక యున్నచో యింతకాలమునుండి సక్రమముగా శిస్తులిచ్చి సాగుచేసుకొనుచున్న రైతులు ధర్మగుణ సంపన్నులు ప్రజారంజకులు అని మా పేర్రాజుగారు స్తోత్రము చేయుచున్న దివాన్‌గారికేల యీయలేదు? గుంటూరు జిల్లాలోని తమ బంధువులకు ఉద్యోగములు కలిపించుటకేనా రైతుల శిస్తులకు తగవులని, భూములకు తగవులని సాకులుచెప్పి స్వంత కమతములు పెట్టించినది? యీ ఎస్టేటులోగల యు 1 20,000 లు భూమిలో శ్రీ రాజా బహద్దరువారి స్వంతభూమి సుమారు యు 40,00000 లకు పైగానున్నది. యిట్టి స్థితిలో స్వంతభూములు తక్కువయి కమతంభూములనె నమ్మియున్న లంకల రైతులు శిస్తు లివ్వలేదను సాకు కల్పించి లంక భూములను రైతుల సాగు తప్పించి ఎస్టేటుకు ప్రతి సాలునా వచ్చుచున్న 90,00,000 లు అయివజును నష్టముచేసి రైతులను భూతవ పెట్టుటయేనా అనుభవముగల దివాన్‌యొక్క పరిపాలనా విధానము? యీ లంక భూములు స్వంత వ్యవసాయమునలన ఎన్ని పశువులు చనిపోయినవి యిప్పటికి? సుమారు 1200 పశువులు చనిపోలేదా? దర్బారువద్ద లెక్క తీయించుడు. యీలంక భూములలో సాలు 1 కి రు 9000 లు అయిన్న అయివోజు వచ్చుచున్నదని కనుపర్చగలరా? యీ మెట్ట బూములు లంకభూములు యిట్లుచేయించుట సంస్థానమునకు నష్టము, పశునాశనము, ప్రజాపీడనము కాదా?

4. కమతం భూముల అమ్మకం.

ధరలు పడిపోయినవనియు ఆర్థిక దుస్థితి ఏర్పడి యున్నదనియు జ్ఞానము గలిగియుండియు యిట్టి రోజులలో మాగాణి కమతంబూములు వ్రాసిన ధరలకు ఏల విక్రయించవలెను? కమతంబూములుగల గ్రామములలోని పాటికోట్ల విక్రయించవలెను? వెనుకటి ప్రభువులు యిట్లు విక్రయించిరా? శ్రీ శ్రీ అంకినీడు ప్రభువుగారు అమ్మిన కమతంబూములెన్ని? రాబట్టినసొమ్ము ఎంత? దివాన్‌గారు అమ్మిన బూములెన్ని? రాబట్టిన సొమ్ము ఎంత? యీ ఆర్థిక దుస్థితి రోజులలో స్థిరాస్థుల నమ్మికొనెడి వారెవ్వరు? ఋణగ్రస్థులగువారలా? శ్రీమంతులా? అందున నీటితీరువ చెల్లింపనక్కరలేని మామూలు పల్లంబూములను ఏప్రభువైన ఎన్నడయిన విక్రయించిరా? విక్రయింప తలపెట్టిరా? అట్టి మామూలు పల్లంబూమిని హీనాతి హీనధరకు యు 1 కి 100 రూపాయలకు దివాన్‌గారు విక్రయించలేదా? యిది సంస్థానమునకు గౌరవమేనా? యీ రోజులలో స్థిరాస్థులను విక్రయింపజూచుట విక్రయించుట ఎస్టేటుకు లాభమేనా? యిది అనుభవముగల దివాన్‌యొక్క పరిపాలనా విధానమేనా?

5. ఎస్టాబ్లిషుమెంటు.

లక్ష రూప్యములు కర్చుఅని వ్రాయుట నమ్మదగినది కాదట. నమ్మదగిన మొత్తము వ్రాయలేదేమి? కీర్తిశేషులగు శ్రీ శ్రీ మల్లికార్జున ప్రసాద నాయుడు బహద్దూరువారి పరిపాలనలో నెల 1 కి పదునెనిమిది వందలు రూప్యములు జీతముగల ఎస్టాబ్లిషుమెంటుతో ప్రీవికౌన్సిలువరకు అనేక దావాగ్రంధములు జరిగి తుదకు ఎస్టేటునుండి కాగూడదని స్థిరపరచబడి దాదాపు 30 వేల యకరముల కమతంబూమి సంపాదింపబడినది. శ్రీ శ్రీ అంకినీడు ప్రభువుగారి పరిపాలనా కాలములో నెల 1 కి రు 2300 లు జీతములుగల ఎస్టాబ్లిషుమెంటుతో 7½ సంవత్సరముల కాలము వ్యవహారించబడి సుమారు ఇరువదిలక్ష రూపాయలు ధనము సమకూర్చి దాదాపు 13 లక్షల రూప్యములతో కొన్ని గ్రామములుకొని ఎస్టేటుకు చేర్చబడి సుమారు 8 లక్షల రూపాయలు నిల్వ ధనముతో శ్రీ రాజా బహద్దరువారికి వప్పగింత చేయబడినదిగదా? ఇందు పట్టాభిషేకాది మహోత్సవములకు సుమారు రు 4, 5 లక్షలయ్యున్న మిగతా నిల్వధనము మన దివాన్‌గారి పరము చేయబడి నెల 1 కి రు 6000/-లకు తక్కువలేని జీతములుగల ఎస్టాబ్లిషుమెంటులో తాతగారు సంపాదించిన కమతంబూములు విక్రయించబడి తండ్రిగారు నిల్వచేసిన ధనము ఖర్చు పెట్టబడుటయే గాక దాదాపు 3 లక్షలు ఋణము కాబడినదని వినుచున్నాము. యిట్లు జరుగుటకు అనుభవము లేని దివానుయొక్క పరిపాలనా విధాన ఫలితముగాక మరేమి?

6. శిస్తువసూలు.

ఎస్టేటుశిస్తు గవర్నమెంటు కిస్తీలవలె యెనుకుగా వసూలగుట కవిలిని ఎరుగము. వీరిమాత్రం తెలివితేటలులేకను వసూలు చేయలేకనేనా పూర్వపు ప్రభువులు బకాయిలుంచినది? స్థిరాస్థులపయిన ఫస్టు చార్జియగు శిస్తుపయిన సాలుకు దాదాపు 50 వేల రూపాయల వచ్చుచుండెడిది. యీ అదాయమును రాబట్టుటకు బకాయిలుంచెడి వారుగాని వసూలుచేయుటకు యీమాత్రం తెలివిలేకగారు. రైతుమీదనే శిస్తునుంచి అవసరమైనప్పుడు కావలసిన మొత్తమును చురుకుగా వసూలు చేసుకొని పని నెరవేర్చుకొనుచుండెడివారు. ఇప్పుడు అత్యవసరము కలిగినప్పుడు అనాచీటి అవసరముగుచున్నదిగదా? ఇప్పుడు చురుకుగా వసూలు చేసిన ఫలితమేమి? ధనమా నిలవలేదు, ప్రజాపీడనము నిరంకుశత్వము ఎక్కువయి దేవస్థలలో విమర్శించునంతటి స్థితికి తెచ్చినది. ఇందుకు కారణము ప్రజారంజకము లేకత్రయు పరిపాలనా

విధాన మనుభవము లేకుండియు దివాన్ పరిపాలన కాదా?

7. సూట్సు బ్రాంచి.

ఇంకా కొంతకాలము పీనున్నచో యీ బ్రాంచి ఎత్తివేయవలసి వచ్చునేమోనట. శ్రీ శ్రీ అంకినీడు ప్రభువుగారి కాలములో పాలు 1 కి సుమారు 5 లేక 6 వందలు రైతుల కిస్తులకు స్థిరాస్తి నోటీసులు. ఇప్పుడు డిప్యూటీకలెక్టరుగారి ఆఫీసులో రెండువేల స్థిరాస్తులకుపైగా స్థిరాస్తి నోటీసు పైయుంట్లు కాబడినవి. రైతులకు నోటీసులు యిచ్చుటకు పోస్టలు కమ్యులు నిమిత్తం గత అక్టోబరునెలలో సుమారు 700 లు దాఖలు చేయబడినవి. రిజిష్టరు నోటీసు 1 కి రు 0-5-3 లు చొప్పున రూపాయకు 3 వంతున రు 700 లకు ఎన్ని నోటీసులో ఎంతమంది రైతులమీదనో దావాలు పాఠకులె లెక్కించవలెను. సివిల్ కోర్టులో అప్పీలు యిప్పుడు సుమారు 250 పెండింగు. సూట్సు సుమారు 100 పెండింగు. డిక్రీ యగ్జిక్యూషనులు అసలు జరుగుచున్నవి పెండింగు సుమారు 250. ఇక డిప్యూటీకలెక్టరుగారి ఆఫీసులో యగ్జిక్యూషనులు సుమారు పెండింగు 5-6 వందలకుపైగా నున్నవి. యీ ఆర్థిక దుస్థితి రోజులలో దాదాపు రెండువేల మంది రైతులకు రిజిష్టరు నోటీసుల చీట్లకు రు 700 లు దాఖలు చేయించినవారన్న మన దివాన్ గారి హృదయమెంత కర్కశమైనదో! ఎంత నిరంకుశత్వమో!! సూట్సు దాఖలుచేసి రైతును నష్టపెట్టుచున్న దివాన్ గారికి ఎంత ఉత్సాహమో ఆలోచించండి. యీ స్థితిలో సూట్సు బ్రాంచి ఎత్తివేయవలసి వస్తుందేమోనట. మా మేనేజరుగారి బుద్ధి వయస్సునుబట్టి చాలా వక్రిమా వున్నదనుకొంటాను. లేకపోతే అన్యాయపు అధిక శిస్తు వ్రాతలేమిటి? ఎస్టాబ్లిషుమెంటు పెంచబడి మనుపటికి రెట్టింపుగా దివాన్ గారి బంధువులు ఆశ్రితులు అంతా సమస్థానములయి ఏమిచేస్తున్నారు? 2000 పైచిల్లర స్థిరాస్తి నోటీసులు ఏల దాఖలుఅయినవి? ఎస్టాబ్లిషుమెంటు పెంచిన ఫలితమేమి? అంకినీడు ప్రభువుగారి టయములో 20 మంది సముద్దారులుండగా స్థిరాస్తి నోటీసులు 5-6 వందలు దాఖలగుచుండ, యిప్పుడు 40 మంది సముదారులుండి 2 వేల పైచిల్లర స్థిరాస్తి నోటీసులు దాఖలు కావలసివచ్చు టేమి? యిది అనుభవములేని దివానుగారి పరిపాలనాఫలితము కాదంటారా?

8. చెరువులు పోరంబోకులు.

ధర్మ చెర్వులు పోరంబోకులు స్వాధీనము చేసుకొన్నారనుట అతి విచిత్రమట. పోరంబోకులు ధర్మచెర్వుల గట్లమీద పచ్చిగడ్డి వగైరాలు వేలం వేయించలేదా? చిట్టాయలో విమర్శకులే గదా రు 50/-లకు కొన్నది. పాలంకిపాటి ధర్మచెర్వు గట్టుమీద పచ్చిగడ్డి వేలం వేయలేదా? మొదట రు 6 లకు వేలంలేక రెండం గంయ్య అనే వానికి యిచ్చివేసి అతను కాపలాగాచి గడ్డి బాగా పెంచుకున్న తరువాత కొండెగాండ్ల మాటలువిని తిరిగి రు 60 లకు వేలం పాడించలేదా? యిట్టి ధర్మ సంస్థలలోని పచ్చగడ్డి వేలంవేయించం వాటి వాస్తు—హరేగని స్థిరపరచుకొనుటకును స్వాధీనము చేసుకొనుటకుమగాదా? యిట్టి ఆచారము గలదా? యీవిధముగా ... ... కొన్నది? యిదివలన రైతాంగమునకు యిబ్బంది కాదా? యిది పనుకుపోవుయు ప్రజా పీడాకరమనుగాదా? యిట్టి పనులు వ్యవహారానుభవము గలిగినట్టియు ప్రజారంజకుడును అగు దివాన్ చేయవలసిన పనులేనా?

9. రెంటు వేలములు

రెంటు వేలములో కొన్ని భూములు తిరిగి రైతులకు యిస్తున్నారట. ఘంటసాలపాలెం

వాస్తవ్యులు వేమూరి సుబ్బయ్యగారికి తాకట్టుగా యున్న యద్దనపూడి గ్రామములోని భూమిని బుజ్జమ్మకు యద్దనపూడి రామచంద్రరావు దగ్గరివారి నివాసస్థానముగా రెంటు వాకిలింద వేలంవేయించలేదా? ఆవేలంలో శాశ్వతము చలపతి రావు అను వారికేల కొట్టివేయించలేదా? యీ చలపతిరావు శ్రీనతి చెరుకూరి లక్ష్మికేదమ్మ గారికి బంధువుకదా? ఆయన యద్దనపూడిగాని ఆయుామిగాని ఎన్నదయినా ఎరుగునా? ఈ వేలం భాయికి ... ఎస్టేటు సొమ్ములోనుంచి దాదాపు రు1500 లు బహుమతులకింద పంచిపెట్టబడినదా? యిందున గురించి వేమూరి సుబ్బయ్యగారివల్ల దివాన్ గారి గొప్పతనం యీ అధికారమును ... అన్యాయములను వెల్లడించువరకు కృష్ణాజిల్లా కలెక్టరువారివద్ద కొంత గ్రంథము జరిగినదా? యీ భూమిని వారికి వదలివేయలేదేమి? రామచంద్రరావు దివాన్ గారు చెరుకూరి గుట్టు కాయస్వాలో అంతరానురున్నారా? యిది ప్రజాపీడనకాదా? యిది వ్యవహారానుభవముగల ప్రజారంజకుడగు దివాన్ చేయదగినదేనా?

10 తగాయిదాలుపయిసలాయెను.

ఆద్యంకి చిన్నాపురం, గ్రామములలో పైసలుచేసిన తగాయిదాలు ప్రజలు సంతసించారట, అందుచే ప్రభువుగారికి లాభమట.

వ్యవహారాలు పైసలుచేయడం లాభమో, నష్టమో ఎవరికి? యస్టేటు వ్యవహారములు అనుభవములేక నల్లనివన్నీనీరు, తెల్లనివన్నీపాలు అని నమ్మి ప్రభువుగారికేమి తెలుసును. అయ్యంకి వ్యవహారముల పైసలాయిర్తిని గురించి నిజమేమో చరిత్రచూచుకొంగారికిన్ని దివాను గారికిన్ని మధ్య జరిగిన కరస్పాండెన్సు తీయిస్తే ఎస్టేటుకు ఎన్ని వేల నష్టము కలిగినదో రైతులలో తగవులు పెంచి ఎంత పక్షపాతముగా ప్రవర్తించబడినదో తెలుస్తుంది. నిష్పక్షపాతంగాను న్యాయంగాను పైసలయితే అయ్యంకిలో యింకా యీ 150 లకు దావాలు పెండింగులో వున్నవేమి? కొండెగాళ్లను చేరదియ్యకపోతేను పక్షపాతము లేకపోతేను చిన్నపురములో స్వంత కవులకు భూములు పాటిస్థలాలు విక్రయించిన దివానుగారు చిరకాలం నుంచి రైతులు స్వాధీనంలోయున్న కవుకం భూములు పైసలు చేయలేదేమి? పైసలుచేసిన వాటికి దావాలు వచ్చినవేమి? ఆదావాలలో నేగా కోర్టు మునసఫ్ గారు "ఎస్టేటువారు దొంగ లెఖలు వ్రాయడానికిన్ని పోర్జరి చేయించడానికిన్ని వెనుదీయరు" అని జడ్జిమెంటులో వ్రాశినది. యిదివరకెన్నడయినా ఎస్టేటు వ్యవహారాలని గురించి యీలాటి జడ్జిమెంట్లు పుట్టినవా? యిది ఎస్టేటుకు గౌరవమేనా? పోని ముందు ముందు దేనినైనా లాభమా? ఇట్టివన్ని వ్యవహార అనుభవంలేని అధికార అహంకారముగల దివానుల పరిపాలన ఫలితముకాదా?

11. వుద్యోగములు.

గుంటూరువారి వుద్యోగాలను గురించి ఏమి వ్రాయాలేదేమి? తరతరములనుంచి ఎస్టేటులో వుద్యోగీయులుగాయుండి కనిపెట్టుకొని యున్న వారికి ప్రమోషనులు లేకపోగా ... ... వారికి ... ... ఎస్టేటులో బంధువులకో ... ... వుద్యోగములు ... ... యివ్వలేదా? ... ప్రభువుగారికి వుద్యోగాలు ... ... ప్రధాన ... ... యీ రోజులలో యీ ఎస్టేటులో గుంటూరు వారిని ... ... మా మేనేజరుగారికి అన్యాయమేనా? యిది ఎస్టేటుకు లాభమేనా? ఈ వుద్యోగస్థులు ... వుద్యోగము ... ... యీ వ్యవహారములను గురించి అనుభవ ... ...

మా అభిప్రాయము అయినప్పుడు అందుకు గుంటూరు పోవలసినదేనా? వారు రాండి దివానుగారికి తెలియచేసుకు కోరకు పరిశీలించలేదా? ఈ ఎస్టేటు వ్యవహారాలు వున్నంతకాలం మన రావు సాహెబ్ గారిని ... ఆశ్రయించవలసిన అవసరం పట్టిఅందులకేనా ఈ వుద్యోగాలు గుంటూరు వారికి యివ్వబడం? యిది ఎస్టేటుకు లాభదాయకమేనా? నిష్పక్షపాత బుద్ధియేనా? యిది ప్రజారంజకులైన దివానుయొక్క పరిపాలనా ఫలితముకాదా?

12. నూతనపద్ధతులు

యస్టేటు వ్యవహారములు నూతనపద్ధతులతో సకాలములో నెరవేర్పబడుతన్నటులతో......... వాస్తవము అని వ్రాశినారు.

ఏవిటీ నూతనపద్ధతులు?

బంతిపోటుగా పయిర్లు కోయించడం, కంట్లు మూసుకొని కాగితాలమీద సంతకంపెట్టడం, అది పాత్రింపబుటికి రావడం,కిందచూచిదానుగాని సైనమాడలేదనో, లేక నామైందులో అప్పుడు ఆసంగతి లేదనో, అప్రమాణపు అఫిడెవిట్లు యివ్వడం, దానిమీద బంతిపోట్లు చేయించడానికి దొంగలెఖలు వ్రాయించడానికి పోర్జరీలు చేయడానికి జవాంచాయు వుద్యోగులు వెనుకాడరు అని జడ్జిమెంట్లలో వ్రాయించుకోవడం. తరతరాలనుంచి కనుపెట్టుకున్నవారి వుద్యోగాలు తీయడం, ఆశ్రితులకో బంధువులకో అప్పోయిళ్లాలు యివ్వడం, యస్టేటులోవారికి వుద్యోగమయిచ్చినా, మొదటి టపా అప్పాయింటుమెంటు రెండవటపా ట్రాన్సుఫరు ఆర్డరు, 3వ టపాలో డిస్మిసు ఆర్డరు యివ్వడం, ముందుతరాలవారు పంట అనుభవించడానికి వెనుకతరాలవారు వదలిపెట్టిన వరిగెలు సాగుచేయించడం, నూలుగా 2000 లు 6000 లు గాచేయడం, పంట అయినజూ ఖర్చులకు చాలకపోవడం యిదివరకు 20 మంది సముద్దారులుండి కిస్తువసూలుచేసిన

రోజులలో కలెక్టరాఫీసులో రెండేక 6 వందలు స్థిరాస్తినోటీసులు దాఖలయితే యిప్పుడు 40 మంది సముద్దారులుండియు 2000 లు పై చిల్లర స్థిరాస్తి నోటీసులు దాఖలుకావడం, యిదివరకు యగ్జిక్యూషను కుమాస్తా లేటు యద్దనపూడి శివరామయ్యగారు డిక్రీలు లిమిటేషను పట్టకుండా వ్యవహారిస్తే రు 6000/ లు డిక్రీలు లిమిటేషను పట్టించగలిగిన దివాన్ గారి ఆశ్రితుడు లింగం వేని కోటేశ్వరరావుగారికి ఆస్థానమున అప్పాయింటుచేయడం, దివానుగారికి చుట్టాలు ఆశ్రితులు కానివారు ఏమాత్రం తప్పుచేసినా క్రిమినలు కేసులేదా డిస్మిసల్, అయినవారు ఏ తప్పుచేసినా ఏ డిక్రీలు లిమిటేషనుపట్టించినా ట్రాన్సుఫరు లేక జీతం పరిగెమేమను, యిటువంటివన్ని ఎట్లా వున్నను, పండినపంట ఖర్చులకు పాలెల్ల జీతము లకు చాలని వ్యవసాయం పెంచడం, యస్టేటుకు వచ్చే పాలీయాన ఆయిజజూకాక కంతం భూములు అన్యక్రాంతం సొమ్ముగాక, బుణంతెచ్చి వ్యవహారము నడిపించవలసిన ఎస్టాబ్లిషుమెంటును పెంచడంగాక, యస్టేటుకు లాభదాయకమయిన ఏనూతనపద్ధ తియినను యీదివానుగారు కనిపెట్టిరా? చేయించిరా? లాభమేమయినగలదా? ఎంత? మా మేనేజరుగారేమయినా చెప్పగలరా? యిట్టి నష్టదాయకమగు విధానములు మన దివానుగారు చేయించుటకు యస్టేటు పరిపాలనా విధానమనుభవములేక పోవుటయే కారణముకాదా?

13 పంచదార ఫ్యాక్టరి.

వుయ్యూరులో నిర్మించుచున్న ఫ్యాక్టరీలో శ్రీరాజాగారు వకడైరెక్టరుగా నున్నారు.షేరు ధనంకింద ఎస్టేటులోని యీ 650 ల మాగాణి భూమి హామీ యివ్వబడ్డది. యిదిగాక 20 లక్షల రూపాయలకు డైరక్టరులందరి చేత బాండు వ్రాయించుకోబడ్డది. యీ డైరక్టరులలో వకరగు శ్రీయుత అనుముల్లి గోపాలకృష్ణయ్యగారిని యిన్ సాల్వెంటుగా డిక్లేరు చేయవలెని

(కొరవ 6-వ పేజీ చూడవలెను చూడుడు)

దిస్టార్ ఆఫ్ ఇండియా

ఇండస్ట్రియల్ అండ్ జనరలు అస్యూరెన్సు
కంపెనీ లిమిటెడ్

8, తంబుచెట్టువీధి, మదరాసు.

1933 అభివృద్ధి వర్శ.

నూతన వ్యాపారము	రూ 17	లక్షలు.
చెల్లించిన క్లెయిములు	,, 2	లక్షలు.
సంవత్సరాదాయము	,, 2¼	లక్షలు.

"కంపెని నిర్వహణ చాకచక్యమునకు
కంపెని వారిని ప్రశంసింపక తప్పదు.
ప్రస్తుతపు పాలసీదారులు రాబోవు
పాలసీదారులు కంపెని పరిస్థితులకు
గర్వించవలసిన అవకాశము కలదు"
అని అక్చ్యువరీ కె. బి. మాధవగారు
ప్రశంసించి యున్నారు.

ధారాళమైన కమీషను చేసేముప్పై పలుకుబడిగల
ఏజంట్లు కావలెను.

యమ్. యస్. ఆర్. ఏ. గుప్త,
మేనేజింగు ఏజంటు.

విశేషముల అభిప్రాయములకు పత్రికాధిపతులు ఉత్తరవాదులుకారు.

జమీన్ రైతు
శుక్రవారము.
15-2-1935

జమీందారీలు: శిస్తు రివిజను

ఆర్థిక మాంద్యము 1930 నుండి రైతును క్రుంగదీసి వేసినది. పల్లెటూరు రైతుల దర్శించిన కడుపు నిగ్గుమను చున్నది. రైతురక్తము ఎన్నియో కాల్వల గుండ వెలికిపోవుచున్నది. ప్రభుత్వములో బాధ్యతగాని, ప్రపంచంలో సభ్యతగాని, సంఘంలో విద్యగాని లేని నేటి రైతు ఏమి చేయగలడు?

వీరిగతే ఇట్లుండే ఇక జమీను రైతునుగూర్చి చెప్పవలసిన దేమున్నది. ఎన్నడో ముందు కాలములో శుభోదయ చిహ్నములున్నవను ఆశకుండే మరేమి యులేదు. జమీందారులే రైతు ప్రతినిధులమని రైతునోళ్లుగొట్టి శాసనసభల కెక్కియుండగా ఇక జమీన్ రైతు భాగ్యోదయమునుగూర్చి చెప్పవలసిన దేమున్నది.

ఏదో యొక విధానము ననుసరించి నిర్ణయించిన శిస్తులుగల గవర్నమెంటు రైతులే సాధారణముగా శిస్తు భారముచే కమిలిపోవుచున్నారని ఆర్థిక తత్త్వవేత్తలు నిరూపించుచుండ, ఇక పద్ధతి, పాలన, క్రమము, దయ, న్యాయము లేక క్రూరరాక్షస విధానముచే రసము పిండబడుచున్న జమీన్‌రైతులగూర్చి చెప్పవలసినదేమున్నది. ప్రభుత్వమువారు శాసనసభా తీర్మానమునుతోసి రాజనిను ఏదో కొద్ది, గొప్ప రిమిషనిచ్చినట్లు నటించినారు. ఇచ్చినదైనను అందరికి ముట్టునట్లు చేశారు. జమీందారులు అసలే ఈవిషయ మాలోచించిన పాపమున పోలేదు. అథవా ఏ ఒకరిద్దరో ఆలోచించినను విధేయ అవిధేయ భేదముల తోడను నీతి నియమములేని నగరి పిల్లకాయల సలహాలతోడను ఆ యాలోచనలు నిరర్థకములై పోవుచున్నవి. గవర్నమెంటు రైతుకంటె జమీన్‌రైతు అన్ని విధాల ఎన్నో యోజనముల వెనుకబడి యున్నాడు. హెచ్చు శిస్తులు, కోర్టు ఖర్చులు, పరిపాలనా అవ్యవస్థలు, లంచగొండుల దోపిళ్లు, నీటివసతులు చెడిన భూములు ఇంకా ఎన్నో లెక్కాపత్రాలేని దుస్థితుల వర్ణింప తరముకాకున్నవి. దీనికంతటికీ ప్రభుత్వమే కారణము. లక్షలకొలది రైతుల యీ జమీందార్ల కారణనోపి వారుచేయు అక్రమములు చెప్పకుండే వారికి అండయై నిలబడి రైతును కన్నెత్తియైన చూడక వెనుకటి ఇంగ్లాండుదేశపు "ఫ్యూడలిజము" జమీందారులు చేయుచున్నను ప్రభుత్వము ఉదాసీనము వహించియున్నది. ప్రపంచమంతయు స్వాతంత్ర్య వాతావరణమున స్వేచ్ఛ ననుభవించుచుండ యీదేశమున మాత్రము జమీను రైతులు యీ దుస్థితి ననుభవించుచున్నారన్న నాగరక ప్రపంచములో యీ ప్రభుత్వమునకే తలవంపులు. వెనుకటి జమీందారులు స్వస్థానములందేయుండి తమ రైతుల యిక్కట్టులు తెలుసుకొనుట, వెంటనే నివారణచేయుట జరుగుచుండెడిది. రైతు కష్టసుఖముల తండ్రులబోలి ఆదరించుచుండిరి. నేడో పట్టణవాసముల మరిగి దుర్వ్యయములకు అలవాటుపడి, సరియగు విద్యాశిక్షణలేక ఏ నగరి పిల్లకాయల సలహాలో వేదాంతులై రైతు గోడుకు కారణ [illegible] తోట దేశ దౌర్భాగ్యముగాక మరేమనవలె.

వెనుక పిఠాపురము యువరాజుగారు జమీందార్ల హితవుకొరకు వ్రాసిన వ్యాసములో ముందు కాలధర్మమును కళ్లకగట్టినట్లు వర్ణించినపుడు వెంకటగిరి కుమారరాజాగారు సమాధానమిచ్చుచు మధ్యవర్తి సంఘములద్వారా ఇరువురి మధ్యగల వివాదముల పరిష్కరించ యత్నించుచున్నట్లు వ్రాసిరి. ఏవీ ఆమధ్యవర్తి సంఘములు? ఇందునుగూర్చి ఏమైనా తలపెట్టినారా? ప్రతి జమీందారును రైతులపై చలపాలితనముతో ఈ శ్యామాయలు పెంచుతూ చెల్లీకింది దౌర్జన్య విధేయ రైతుల చెంగగొట్టుచున్నారేగాని, ఏమాత్రం న్యాయముగాని, దయగాని చూపుటల్లేదు.

ప్రపంచ ధర్మమునే మరచి అట్టును చాటు చేసుకొని అక్రమ చర్యలకు గడంగు జమీందారుల అవినీతి నేమనవలె. జమీందారులు ఇంతవరకు తమ దుండగము కప్పిపెట్టి ప్రపంచపు కండ్లలో దుమ్ముకొట్టుచుండిరి. కాలము మారుటచే మూఢులగు రయితులు సైతము తమ ధర్మముల గుర్తించుటకు మేల్కొనుచున్నారు. సంఘములు పెట్టుకొని సక్రమాందోళనకు పూనుకొనుచున్నారు. యీ కార్యకలాపం జమీందారులకు నచ్చుటలేదు. "చిత్తం, ఏలినవారు" అను దాస్యభావాలనుండి రయితులు కండ్లు నులుపుకొనుట జమీందారులకు కోపకారణమగుచున్నది. ప్రపంచమున హిందూదేశముతప్ప తక్కిన అన్ని దేశములలోను జమీందారుల కోరలు ఊడపెరికారు. చాలా దేశములలో జమీందారీ పద్ధతే తీసివేసినారు. మనకు పాలక దేశమగు ఇంగ్లాండులో సైతము యీ జమీందారుల మోయరాని భరువుల నెత్తికెత్తి నామమాత్రావశిష్టుల జేసియున్నారు. అన్ని దేశముల చరిత్రలుచదివి లోకపోకడల నెరిగియు యీదేశపు జమీందారులు ఇంకనెంత మెత్తబడకుండుట దేశ దౌర్భాగ్యం. నిజమునకు నేడేల మీరు రయితులకు పెద్దపులులు కావలెను. వారిని చేరదీసుకొని వారి కోసపు వాంఛలయెడ ఆదరముజూపి కలిసిమెలసి సంచరించిన ఎంత బాగుండును. 10 సం॥ల్లో యీ జమీందారులు తమ కండ్లయెదుట ఎట్టి మార్పులు జరుగగలవో చూడగలరు. ప్రపంచములో యీ జమీందారుల పేరుప్రతిష్ఠలు నిలిచిపోగల కాలము [illegible] అట్టినాడు [illegible] అనుటకంటె నేడే హృదయ పరివర్తనమేల మీరు చూపకూడదు? నేడు ప్రపంచమునంతయు తారుమారుచేయు ఆర్థిక మాంద్యంలో మునిగియున్న రయితును కన్నెత్తిచూచి ఏమి నాయనా యని ప్రశ్నించ కూడదా? స్వతంత్ర ప్రభుత్వములు, స్వదేశ సంస్థానములు రైతులకు శిస్తులలో కొంత ముజరాల నిచ్చి రైతు నోదార్చుచుండ జమీందార్లేల ఈ నీతి నెరుగకుండవలె. ఇంకనైనను జమీందారులు కండ్లువిప్పి వారి తెన్నులేక అప్పుల సముద్రంలో మునిగియుండు రైతుకు కొంత ఊరటగలుగునట్లు రు 1 కి 0-5-4 ల వంతైనను శిస్తు ముజరాలయిచ్చి తమ విధ్యుక్తమును నెరవేర్చుట అవసరమని సవినయముగా మనవిచేయుచున్నాము. పేష్కస్తులు నిర్ణయించిన కాలముకంటె భూములు సారవంతము కాకపోయినను శిస్తు కొలది పెంచి రైతులవల్ల తాము తమ పరివారము సుఖజీవనము జేయుచుండు రైతు విపత్ సముద్రములో మునిగియున్నప్పుడు కొంచెము చేయూతనైనను యిచ్చుట ధర్మముకాదా?

ఓ చిత్తూరు ఓటరులారా!

మీకు పరీక్షాకాలము ఆసన్నమైనది. మీకొరకు సర్వ కష్టముల ననుభవించు కాంగ్రెసు అసమాన ప్రతిభాశాలియగు శ్రీ కట్టమంచి రామలింగారెడ్డి ఎం. ఏ గారిని తన అభ్యర్థిగా నిలబెట్టి తమ్ము ఓట్లు నర్థించుచున్నది.

మరియొక జస్టీసుపక్షము మొన్నటి 0-5-4 ల శిస్తు రిమిషను తీర్మానమును శాసనసభలో ప్రతిఘటించిన బొబ్బిలి మంత్రి పుంగవుని ఆధిపత్యమును వహించి తన అభ్యర్థియగు రఘునాథరెడ్డి గారిని నిలిపి మీ పసము మెలివేయుచున్నది.

ఓ ఓటరుడా! నీ తెలివితేటల, శక్తిసామర్థ్యాల, చూచి ఆనందించడానికో, దుఃఖాశ్రువులు రాల్చడానికో దేవగంధర్వులు అంతరిక్షమున బారులుదీరి నిల్చియున్నారయ్యా!

నీపరువు, దేశగౌరవము నిలబెడతావో? పప్పులో కాలేస్తావో నని మేమంతా ఆతురపడుతున్నాం నాయనా!

—ఆంధ్రులు.

పంది కేసు

వెంకటగిరి అడవులయందు పందులు విశేషముగా నున్నవి. చుట్టుప్రక్క గ్రామాల పైర్లు నిరంతరము పాడు చేయుచుండును. నోటికడకు వచ్చిన పంటలు ఇంటికి తెచ్చుకొనువరకు నిజము లేదు. పంటచేల కాలములో వందలాది రైతులు రాత్రులు తెల్లవార్లు కంటిమీద రెప్పవేయక కావలికాయుదురు. ఏమాత్రము అజాగ్రత్త పడినను అచేను ఆశవదలుకొనవలసినదే! వీటివలన ఎన్ని బాధలనుభవించినను చేలోకి వచ్చిన పందిని సైతము చంపినను లేక పెట్లదుమ్ము వగైరాలచే బెదరించినను ఎస్టేటువారు జుల్మానాల విధించు ఆచారము అనాదిగా యున్నది. రైతులు ఆందోళన సాగించినవాడి చేలలోబడిన పందుల జంకల కొట్టుచుండిరి.

ఈమధ్య ఎస్టేటువారి అడవిలోని పందిని రైతులుచంపి తీసుకపోయినారని పోలీసు కేసు చేయబడి 12 తేది గూడూరు సబ్ మేజిస్ట్రేటుగారిచే 450 రూపాయలు జుల్మానా విధించబడినది. పంది క్రయం 10 రూపాయలట, జుల్మానా నాలుగునందలా యాభై రూపాయలు మహాదారుణమగు నిట్టి జుల్మానాలు విచిత్రముగ గల్గించుచున్నవి. నిస్సహాయులగు ఈ రైతులు కష్టనివారణముచేసు కొంతకాలము ఓపిక పట్టుచుండగా, 1931 సం॥నుండి న్యాయము కొఱకు నిరంతరము ఇట్టి బాధల ననుభవించుచున్న ఈ రైతుల పట్టుదలను అభినందించుచున్నాము.

ఆంధ్రరాష్ట్రీయ జమీందారి రైతుల ఆరవ మహాసభ.

విశాఖపట్టణము.

(గతసంచిక తరువాయి)

ఎస్టేట్లు బిల్లు.

ఈ పట్టణములో ప్రతిమొక పెల్లుబుక్కొని ప్రుట్టినది. అది ఈనాములబిల్లు. దుర్భర దారిద్ర్యములో మునిగియున్న జమీందారీ రైతుకు యిట్టి సహాయమును చేయజాలని ఈ జమీందారి వారు కర్తవ్యములో, యీనాం రైతులపైని కటాక్షము ప్రసరింపబడినది. ఈనాం బిల్లును శేవపేయుటలో జమీందారుల ఉద్దేశ్యము యెట్టిదైనను కృషీవలుడైన రైతుయొక్క స్థితికి ఒక సహాయ్యాన్నిమైనను తోడ్పడు ప్రతి సహాయమును మనము స్వీకరింతము. ఈనాం రైతులకుకూడ సాగు హక్కు యిచ్చుట సంతోషకరమే. తమ జమీన్లలోని రైతులు సాగు హక్కు కల్గినను రైతువారీ రేట్ల కంటెను రెట్టింపు తక్కువలేని శిస్తుల భారముతో మొగ్గపెట్టు చున్నట్టే కడివి మాపెద్దైన శిస్తులతో యీ యీనాం రైతులకు సాగుహక్కు యిచ్చుట నిష్ప్రయోజనము. ప్రస్తుత స్థితిలో శిస్తు సరసమైనప్పుడే సాగు హక్కులవలన రైతునకు లాభముగాని హెచ్చు శిస్తులతో సాగు హక్కును రైతుకు అంటగట్టుట భూస్వాములకే లాభకరము. అందుచే యీ యీనాంబిల్లు వలన రైతునకుగల విశేషలాభము యేమియులేదు. మరియు నిజముగా స్వంత సాగుచేసుకొనేవిడల అగ్రహారం దారునకు కొంత పరిమితికిలోబడి అట్టి అవకాశమును చట్టము తిప్పక ఇచ్చుట ధర్మమని నానమ్మిక.

శాసనసభలోను జమీందారుల పక్షములోను యీ 2 సంవత్సరముల నుండి జరిగిన గ్రంథమును తెలిపితిని. ఇక రైతు ఉద్యమమునకు యీరెండు సం॥లలోను జరిపిన పనియేమి? ఏలూరు సభలో వెంకటగిరిలో అంగీకరింపబడిన "జమీందారీలను ప్రభుత్వ చర్యవలన తొలగించుట యీసంఘ లక్ష్యము" అను లక్ష్యము ఏకగ్రీవముగా అతిగి అనువదింపబడినది. యీఉద్యమ ప్రచారకులు కేవలము ఆదర్శవాదులు కానియు రైతుయొక్క నిత్య జీవితముతో వీరికి సంబంధము కలదనియు వారికి నిర్మాణ భావములు కలవనియు ఋజువుచేసినది సదరు సభలు అంగీకరింపబడిన "కనీసపు కోర్కెల ప్రణాళిక". యీ ప్రణాళికను దేశములోని హిందూ, స్వరాజ్య మొదలగు పత్రికలు అనేకమంది శ్రీముఖులు ప్రశంసించిరి.

సదరు ఏలూరు మహాసభ అనంతరము జరిగిన రాష్ట్రసంఘ పక్షపు ఆర్థిక విచారణ మన రాష్ట్రసంఘపు అధ్యక్షులును, యీ ఉద్యమాన్ని తన్మయత్వంతో సాగించు చున్నట్టియు శ్రీ రంగాగారి అధ్యక్షతక్రింద ఆంధ్రదేశములోని జమీందారీ రైతుల స్థితిగతులనుగూర్చి ఒక సాక్ష్యమైన నివేదికను తయారుచేసినది. ఇది కొంత అవ్యవధిగా జరిగినను జమీందారీ రైతుల విషాద కథను ప్రపంచమునైన బయటపెట్టుటకు ఇది చాలా సహాయపడినది.

పిమ్మట గంజాంనుండి చిత్తూరువరకును వ్యాప్తమైన గంజాం, పర్లాకిమిడి, తలతంపర, బొబ్బిలి, చీకటి, విశాఖపట్నం, పశ్చిమగోదావరి, తూర్పు గోదావరి, చల్లపల్లి, [illegible] మొదలగు శాఖా రైతు సంఘములు గంజాం మొదలగు ప్రాంతములలో జరిగిన రైతు యాత్రలు యీ ఉద్యమమునకు ఎంతో నూతన దశ దీపకశేసినవి.

వెంటనే ప్రభుత్వములో చేరాము. 1926 సం॥లో జమీందారీ రైతు ఉద్యమమును గూర్చి కాంగ్రెసు సంఘాలలో తీర్మానమును చేసి పెట్టినపుడు అభిప్రాయము మనుద్దేశము చేరలేదు ఇందలి ధర్మబలమును వారికి తెలియక చేసిన అనేకమంది నాయకులు తమ ప్రసంగాలలో జమీందారీ నిర్మూలనమునకు ప్రాముఖ్యత యివ్వ పోస్టలి అట్టివారు నేడు అనేకమంది మన ఉద్యమములో దీక్షతో కృషిచేయుచుండుట మన అదృష్టము.

మన అదృష్టమువలన కుంభసీకటేని యిటీవల అస్తమించిన తిన్గ అనుభవములతో జమీన్ రైతుల త్రిక బయలు వెడలినది. ఇదియు యీదేశములోని జమీన్ రైతు సహస్రాల బాధలనుగూర్చియు వానిని కొనసాగించి వారి సంఘశక్తి పూర్వకమైన దాన్ని గర్జింపజేసే పాంచజన్యము. దానిని నిలదబెట్టుకొనుట తమఅందరికి కర్తవ్యము.

నేడు మన ఉద్యమముయొక్క మాత్రము జమీందారీ రైతుల ఆర్థిక క్షేమము. అందులకుగల ప్రధానసాధనము జమీందారీపద్ధతి రద్దుగుట. మనకుగల ప్రణాళిక కనీసపు కోర్కెల తీర్మానమునననుసరించి కృషిచేయుట రైతుల సంఘశక్తిని ఆందోళనాశక్తిని వృద్ధిచేయుట, యిందులకై మనకు గంజాంనుండి చిత్తూరు వరకును శాఖా సంఘములు, కొంత ప్రచారక గణమున్ను సంపాదించుకొంటిమి. జమీన్ రైతు పత్రికలో మన వాణి ప్రస్ఫుటమగుచున్నది. నేను తమరెదుట నివేదించబోవు చిత్తు నిబంధనావళి మన సంఘమును మరింత బలవత్తరము చేయగలదు. ఇవి యీరెండు సంవత్సరములలో మన ఉద్యమము పూసిన పువ్వులు, కాసిన కాయలు. అయితే యిందువల్ల మనము తృప్తిచెందుటకు ఎంతమాత్రము అవకాశములేదు. మనకు యింకను ఎన్నోరెట్లు సంఘబలము కావలెను. తమ రందరును రాష్ట్ర సంఘ ప్రమాణము ప్రకారము సహస్రాలుగా సభ్యులుగా చేరవలెను. రాష్ట్ర సంఘము తగు ద్రవ్యసహాయములేక చాల చిక్కు పడుచున్నది. ప్రస్తుతస్థితిలో దుర్భరమైన శిస్తులు తగ్గుటకు కర్షక సోదరులకు మనము నిజమైన సహాయమేదియు చేయజాలకున్నామని తమరు మరువరాదు.

ప్రస్తుతము జాయింటు పార్లమెంటరీ కమిటీ వారుచేసిన శిఫార్సులలో జమీందారీ రైతులు "వల్లె" అనదగినది ఒక్కటైనా కన్పించదు.

ఈ శిఫార్సుల ప్రకారము రాబోయే రాజ్యాంగ చట్టములో ప్రస్తుత పర్మనెంటు సెటిల్మెంటును రద్దుపరచుటకు రాష్ట్రములోని క్రింది సభలో బిల్లును ప్రవేశపెట్టుటకు మనకు అవకాశము మాత్రము కలుగవచ్చును కాని యీ మాత్రపు చట్టమును ఏర్పడు ద్వితీయ సభ కేవలము ధనవంతుల, భూస్వాములతో కూడియుండునది అగుటవలన పైసభవారు యీబిల్లును త్రోసిపుచ్చెదరు. ఈక్రింది సభలందుకూడ జమీందారులకు పూర్వముకంటె స్థానములు అధికముగా లభించగలవు. సాంఘిక నియోజకవర్గములు ప్రవేశపెట్టుటకూడ పవిత్రమైన రైతు ప్రతినిధుల కృషికి అవకాశకరము. యీ అడ్డంకులును గవర్నరుగారి వీటో అధికారమును పైన తెలుపబడిన నామమాత్రపు అవకాశమును పూర్తిగ తల్లక్రిందులు చేయుననుటలో సందేహములేదు. ఇంతేకాక రాబోవు విధానములో రైతాంగముపై ప్రభుత్వ వ్యయము అధికమగుటవలన హెచ్చు పన్నులకూడ పడగలవు. అందుచే "మున్నెను ముగ్గెము చేత పడెమును తను బ్రద్దలుగొట్టి ఒక దానియందును రాజువారును గాలకు నిరాశతో పడమును త్రోసిపుచ్చిన నానుడుంటునికిది వలె నున్నది. యీ జాయింటు పార్లమెంటరీ కమిటీ రిపోర్టు జనసామాన్య క్షేమమునకు [illegible]

మల్లాం తాలూకా జమీన్ రైతుల మహాసభ.

24-2-35 - మల్లాంలో

అధ్యక్షులు

చల్లపల్లి జమీన్ రైతులును, సుప్రసిద్ధ దేశభక్తులునగు

గొట్టిపాటి బ్రహ్మయ్యగారు

మహాసభ ఉదయం 8 గం॥ల నుండి సాయంత్రం 5 గం॥వరకు జరుగును.

విషయ నిర్ణయసంఘము 23 తేది సాయంత్రమే కూడును. కావున తీర్మానములు పంపువారు 22 తేది లోపలనే మల్లాం చేరునట్లు పంపవలెను.

నెల్లూరుజిల్లా జమీన్ రైతు సంఘ జనరల్ బాడీ మీటింగున్ను, వర్కింగు కమిటీమీటింగున్ను మల్లాం గ్రామములో జరుగును. సభ్యులెల్లరు 23 తేదిన రావలెను.

ఈ తాలూకాలో 35 గ్రామాలు ఈ సం॥రం ముక్తిపోయి, నీటివసతులు పూర్తిగా చెడిపోయి దుస్థితిలో నున్నవి. కావున అన్ని గ్రామములనుండియు రైతులెల్లరు విచ్చేసి కర్తవ్యము నిర్ణయించవలసి యున్నది. కాబట్టి రైతులెల్లరు విచ్చేయ ప్రార్థన.

మల్లాం
14—2—35.

దువ్వూరు బలరామిరెడ్డి
ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షుడు.

మల్లాం తాలూకా ప్రచారం.

మల్లాం తాలూకా గ్రామాదులలో సంచరించి 24 తేది మల్లాంలో జరుగు సభకు ఆయా గ్రామాదుల పరిస్థితులు తెలుసుకొని వచ్చుటకును జి॥ రైతు సంఘ సభ్యులను చేర్చుటకును, రైతులకు ప్రబోధ మొనర్చుటకును శ్రీ దేశిరెడ్డి శేషారెడ్డిగారును జిల్లా కార్యదర్శి వంకాయల పాటి సుబ్బరామానాయుడు గారును ఫిబ్రవరి 18 తేదినుండి ఆ తాలూకాలో సంచార మొనర్తురు.

బద్దెపూడి వెంకటనారాయణరెడ్డి,
నె॥ జల్లా జి॥ రై॥ స॥ అధ్యక్షుడు.

బిట్రగుంట ఫిర్కా రైతు మహాసభ.

పైసభ బిట్రగుంటలో 20-2-35 తేదిఉదయం 10 గం॥ కు జరుగునట్లు తెలియుచున్నది.

నెల్లూరుజిల్లా కాంగ్రెస్ సంఘము.

తే 16-2-35 ది సా॥ 5½ ఘంటలకు జిల్లా కార్యాలయమున కార్యనిర్వాహక వర్గమువారు సమావేశమై యీక్రిందివిషయములను చర్చించెదరు గాన సభ్యులెల్లరును యిదే నోటీసుగా భావించి తప్పక విచ్చేయ గోరద.

1. నిర్మాణ కార్యక్రమము.
2. 1935—36 సం॥ బడ్జటు.
3. యింకా కార్యదర్శిగారు తెచ్చు ముఖ్య విషయములు.

గండవరపు హనుమారెడ్డి,
కార్యదర్శి.

నెల్లూరు జిల్లాబోర్డు మీటింగు.

జనవరి 31 తేది బోర్డుమీటింగు జరిగినది. తిరిగా ఫిబ్రవరి 19 తేది నెల్లూరులో జిల్లాబోర్డు మీటింగు జరుగునట్లు తెలియుచున్నది. రెండో మాసాంతమువరకు జరుపుటచాలములేని మీటింగు 20 దినాలకే జరుగుటకు ఏదో గొప్ప కారణము యుండాలని వారులు తలరా.

గాలి దృష్టిలోకాదు- పరిశోధించుచున్న మన స్థితిన్ని ముఖ్యముగా పర్లాకిమిడి జలంత్రా మొదలయిన ఆంధ్ర ప్రాబల్యముగల ప్రాంతాలను ఒరిస్సాలో కలుపుట చేసిన తీరు మానవలు పరిశీలన చేయవలెను రైతాంగము వివక్షాంతరి వాదించజాలరు.

చినన్నలూరు ఫిర్కా రైతు సభ.

పైసభ కుడుములదిన్నె పాడుగ్రామములో 5 వ తేది శ్రీ ఓరుగంటి వెంకటసుబ్బయ్య గారి అధ్యక్షతక్రింద జరుగును. శ్రీ నాగనూరి వీరరాఘవయ్య శ్రేష్ఠిగారు ప్రారంభోత్సవము జరిపెదరు. యీసభకు శ్రీయుతులు బెజవాడ గోపాలరెడ్డిగారు మొదలగు రైతు నాయకులు విచ్చేయుదురు.

కలరా

భీతినొందకుడు! భీతినొందకుడు!!

మాయొక్క "విషూచీ విధ్వంసినీ, కర్పూర సారము" అను నీ రెండు ఔషధములను కలరా తగిలిన వెంటనే వాడినచో ఒకటి రెండు మోతాదులతోనే వాంతి భేదులను నిలిపి ప్రాణాపాయమునుండి కాపాడును.

ప్రాణరక్షణకై ప్రతి యింటియందొక సెట్టు నుంచుడు.

నేత్ర రోగములకై మీరు భయపడ నేల?

విశ్వనాథం సుబ్బరామ వైద్యగారిచే

కంటి కలకలు, పొరలు, చుక్కలు, పురదలు, గుర్మాంసములు, రేచీకటి, మొదలగు కంటి వ్యాధులను, అంజన, తర్పణ, ఆశ్చ్యోతన, శేచన, నస్య, శిరోవస్తి, షాళినాడి, చికిత్సా విధానములచే త్వరగా కుదుర్చుకొనుడు.

ప్రతి ఉదయము 8 గంటలకు బ్రాంచి వైద్యశాలవద్ద వైద్యగారి సలహా పొందుడు.

విశ్వనాథం సుబ్బరామయ్యగారి

నిరీక్షణక్రింద శాస్త్రీయముగా తయారైన ఆయుర్వేద ఔషధములు సరసమైన వెలలకు మావద్ద లభించును.

వంట ఔషధములు	అంజనములు
కజ్జలి ఔషధములు	లేహ్యములు
ఆసవారిష్టములు	భస్మములు
క్వాథచూర్ణములు	తైలములు

విశ్వనాథ ఆయుర్వేద వైద్యశాల

హెడ్డాఫీసు — బ్రాంచి
[illegible] ట్రంకురోడ్డు, నెల్లూరు.

నెల్లూరుజిల్లా ఏనాది మహాసభ.

నై మహాసభ నెల్లూరులో పురమందిరమున 0 తేది శ్రీయుత టంగుటూరు ప్రకాశంపం లు గారధ్యక్షతక్రింద జరిగెను. 2 వేలకు పైగా యానాదులు హాలు క్రిక్కిరిసి యుండెను. స్వామిదాసుగారు స్వాగతోపన్యాసమును, వ్వేటి విశ్వనాథరావుగారు ప్రారంభోపన్యాస మును గావించిరి. ఏనాదులు పురుషులు, స్త్రీలు మకు సి. టి. ఆక్టు యిబ్బందులను యిండ్ల లములు లేకుండుట, తక్కువకూలి పాత్రల గా మారీలయిచ్చుటను, మొదలగు యిబ్బంది గురించి వుపన్యాసముల నొసగిరి. వెన్నెలకంటి రాఘవయ్యగారు సి. టి. ఆక్టువలని యిబ్బంది ను గురించియు, యానాదులకు గావించబడు క్రమములను గురించియు కీర్త్యోపన్యాసము నొసగిరి. ంది తీర్మానములు గావించబడెను.

1. ఏనాది పిల్లలు మిక్కిలి పాపభీతిగలవారు ఎంతో నమ్మకము సంపాదించి జీవించువారై యుండగా, వారిని సి. టి. ఆక్టుక్రింద నేరము దుల జాబితాలలో చేర్చుటచాల అక్రమమును అన్యాయమును అయివున్నదిగనుక ఏనాదులను క్రిమినల్ ట్రైబ్సులోనుండి తొలగించవలసిన గా ప్రభుత్వమువారిని ప్రార్థిస్తున్నారు.

2. ఏనాదులకు స్వంతముఅని చెప్పతగినఆస్తి యుండదుగనుక వారు ఇతరులపొలములలోను, లములలోను, భూస్వాముల దయాధర్మము కు లోబడి కాపురం ఉండవలసిన వారైయు న్నారు. ఇందుచేవారు ఎల్లప్పుడు ఇతరులఆధీ నములోయుండి, వారికి వెట్టిపనులు చేయుచు, దాస్యములో చిక్కియున్నారు. కాన ఏనాదు లకు ప్రభుత్వంవారును, మునిసిపాలిటీలు పంచా యతీలు ఉచితముగ ఇండ్లనివేశములిచ్చి, ఇండ్లు కట్టించి ఇప్పించి, అవసరమనితోచిన ఇండ్లఖరీ దులో కొంతభాగము దీర్ఘవాయిదాలమీద సహాలు చేసికోవలసినదిగా ఈసభవారు ప్రార్థించుచున్నారు.

3. ఏనాదులు మిక్కిలిపేదలగుటచే వారికి జీవనోపాధి కలుగజేయుటకై, శివాయి జమ భూములు దరఖాస్తుకు వారికిప్పించి వారి స్థితిని బాగుచేయవలయునని ఈసభవారు గవర్న మెంటువారిని కోరుచున్నారు.

4. రైతులకు పాలంపనులు చేయునపుడు, కూలీ కు పోయినప్పుడు కూలి ఖరాముద్రకొలతలతో కొలువవలయునేకాని అట్లుకాక తక్కువముంత కొలతలు ఉపయోగించుట నేరుచేసినవారిని శిక్షించుటయు, ఘోరమగు పాతకము యియున్నదని ఈసభవారభిప్రాయ పడు చున్నారు.

5. నెల్లూరులో నెల్లూరుజిల్లా ఏనాదుల మహాసభకు హాజరగుటకుగాను సి. టి. ఆక్టులో చేరినవారికి ప్యాసు యిప్పించవలసినదిగా కోరి నందుకు, కొందరు గ్రామమునసబులు ప్యాసు యివ్వమని నిరాకరించడం అన్యాయమని ఈసభవారు ఖండించుచున్నారు.

6. విడవలూరులో చేరిన మన్నారపోలూరుపేట ఏనాదులకు లేబరు ఆఫీసరువారు భూములను ఉచితముగా యిచ్చి, వారుభూములను ఎంతో కష్టపడి బాగాసత్తువ చేసినతర్వాత, ఇప్పుడు రెవిన్యూవారు యకరా 1 కి 100 ల వంతున కట్టవలసినదని బాధించుట అన్యాయమున్ను, క్రూరమున్ను అయియున్నది. దీనినిగనిపించి గవర్నమెంటువారు యకరా 100 ల డిమాండును తీసికోవలసినదని ఈసభవారు తీర్మానించు చున్నారు.

నెల్లూరుజిల్లా రైతు సంఘ సభ

తే 17-2-35 దీ ఉ॥ 10 ఘంటలకు నె॥ జిల్లా హరిజన కార్యాలయమున జిల్లా స్థాయిసంఘ సమావేశము జరుపుబడును. సభ్యులెల్లరును తప్పక విచ్చేయ గోరుచున్నాను.

చర్చనీయాంశములు.

1. వర్ష ప్రతిమాలముచే ఈ సంవత్సరము రైతులకు సంగ్రిటబిట్టి నీటి యిబ్బందిని తొలగించుట, తేతపైరులు పండుటకు పన్నులను ఆపించవలసి నదిగా కోరుటను గురించియు రైతులకు నీరు యితర యిబ్బందులను గురించియు, గ్రామ, ఫిర్కా, తాలూకా, సంఘములవారు బంపుకొని యుండు తీర్మానములపై పర్యాయ వారితో తగు నైన చర్య జరుపుట మొదలుగాగల ముఖ్య విషయములగురించియు.

2. 1935-36 సంవత్సరములకు బడ్జటు సంగ్రహించుట.

3. జిల్లాయందలి పనులు చురుకుగా జరుగుటకును సభ్యుల చేర్పించి గ్రామ, ఫిర్కా, తాలూకా సంఘముల నేర్పరచుట మొదలగు పనులకుగా కొర్వపడియుండు సభ్యత్వపు స్థానములకు కొర్వ 10 మంది సభ్యుల నెన్నుకొనుట.-

జిల్లాయందలి రైతు అభివృద్ధికిగా వలయుచర్య లను శీఘ్రమే నెరవేర్చుటకును గ్రామ ఫిర్కా తాలూకా సంఘములవారి తీర్మానములు మహాసభలయొక్క తీర్మానముల అములు జరుపుటకును ఈ స్థాయి సంఘమునుండి కార్య నిర్వాహకవర్గ సభ్యుల నెన్నుకొనుట.

కార్యదర్శులుగారు తెచ్చు ముఖ్య విషయములు.

కే. వి. రాఘవాచార్యులు
గండవరపు హనుమారెడ్డి
బొమ్మా శేషురెడ్డి
కార్యదర్శులు.

7. నెల్లూరులో కలరా వ్యాపించి ఉన్నందు వలన కలరా నిలచినంతవరకు సి. టి. ఆక్టుక్రింద చేర్చిన ఏనాదులు పోలీసు స్టేషనువద్ద రిపోర్టు చేసికోవలసిన బాధ్యత లేకుండా చేయవలసి నదిగా నెల్లూరు కలరా రిలీఫు కమిటీవారి కోర్కెను అంగీకరించినందుకు ఈ సభవారు నెల్లూరు జిల్లా పోలీసు సూపరింటెండెంటుగారికి కృతజ్ఞత తెల్పుకొనుచున్నారు.

8. నెల్లూరుజిల్లా యానాది సంఘమును స్థాపించవలసినట్లును, ప్రతి సంఘము తరఫున ఎన్నుకొనబడిన పంచాయితీ మెంబర్లు యీ సంఘమునకు జనరల్ బాడీగా నుండవలసినట్లును తీర్మానించుచు యొక కార్య నిర్వాహక వర్గము ఎన్నుకొనబడెను.

9. ఈజిల్లా ప్రతినిధి ఇతర అసెంబ్లీ మెంబర్లు యానాదులకు సి. టి. ఆక్టు లేకుండా చేయునట్లు కృషి సల్పెదరనియు, సి. టి. ఆక్టు చాల అనిష్టదాయకముగా ఉన్నందున దానిని రద్దు చేయించుటకు ప్రయత్నించెదరనియు ఈ సభవారు అసెంబ్లీ సభ్యులను కోరుచున్నారు.

10. నెల్లూరుజిల్లా యందలి యానాదుల కష్టములను ప్రభుత్వమువారికి తెల్పుటకు దిగువవారిని కమిటీగా ఏర్పరవడమైనది.

(1) రా॥బ॥ ఎ. యస్. కృష్ణరావు (2) వవ్వేటి విశ్వనాథరావు (3) డి. స్వామిదాసు (4) కె. వి. రాఘవాచార్యులు (5) ఎ. రాఘవయ్య (6) సి. విశ్వనాథంగారలు.

11 జిల్లాలోని యానాదులందరు సంఘములను ఏర్పాటు చేసుకొనవలసినదనియు సంఘబలమువల్లనే యానాదుల కష్టములు తీరుననియు ఈ సభవారు అభిప్రాయపడుచున్నారు. స్వ.వి.

అసెంబ్లీ.

జా. పా. క. రిపోర్టుపైచర్చ
జిన్నాగారి సవరణలు ఆమోదింపబడుట.
రంగాగారి ప్రశ్నలు.

జా. పా. క రిపోర్టు పైచర్చ 3 రోజులుజరిగి 8-వ తేదివాడు పూర్తిఅయ్యెను.

కాంగ్రెసుపార్టీవారు పెట్టిన రెండుసవరణలు ఓడిపోయెను. జా. పా. క. రిపోర్టును నిరాకరించు సవరణకు ప్రతికూలురు 72 మంది, అనుకూలురు 61 మంది. సాంఘిక పరిష్కారముపై ఎట్టి అభిప్రాయమును ప్రకటింపకూడదను రెండవసవరణకు 84 గురు ప్రతికూలురు, 44 గురు అనుకూలురు దీనికి నేషనలిస్టులు, ఇండిపెండెంట్లు ప్రతికూలురు,

తరువాత జిన్నాగారి సవరణ మూడుభాగములు ఆమోదింపబడెను. "సాంఘిక పరిష్కారమును ఆమోదించవలెను." అను మొదటిభాగమునకు 68 గురు అనుకూలురు, 15 ప్రతికూలురు. కాంగ్రెసువారు తటస్థులుగనుండిరి. మిగతరెండుభాగముల ఒకటిగాకల్పి వోటుకుపెట్టబడెను. అనుకూలురు 74 గురు, ప్రతికూలురు 58 మంది

పొగాకు పరిశోధనాలయము గురించియు, గుంటూరులో పొగాకు పరిశీలనకొరకు సబ్ స్టేషను ఏర్పరచు విషయమేమనియు, పోస్టు ఆదాయ వివరముల గురించియు, ఇండియన్ కాటన్ కమిటీ కార్యనిర్వాహణమును గూర్చియు, పంటనిర్ణయ సమావేశ సిఫార్సుల నెంతవరకు ప్రభుత్వము వారనుసరించుచున్నారనియు ప్రశ్నలను గావించియుండిరి.

విదేశవియ్యపుదిగుమతి.

11 తేది విదేశబియ్యపుదిగుమతిని నిషేధింపవలెను, లేదా నియమింపవలెనను తీర్మానమును సత్యనారాయణ సింహాగారు ప్రతిపాదించిరి.

రంగాగారు.

విదేశీబియ్యముయొక్కయు, వడ్లయొక్కయు దిగుమతి నిషేధించుటకు తక్షణము ప్రభుత్వము వారు చర్య గైకొనవలెనని రంగాగారు ప్రతిపాదించిరి.

అమెరికా, సంయుక్త రాష్ట్రములలోను ఐర్లండులోను వ్యవసాయదార్లను రక్షించుటకు చర్యగైకొనబడెననియు, కాని భారత దేశంలో నట్టిచర్య గైకొనబడకుండుట శోచనీయమనియు, అప్పులుతీర్చుకొనుటకు వ్యవసాయదారులసొమ్ములన్నియు అమ్ముకొనవలసిన వారగుచున్నారనియు చెప్పిరి.

సత్యనారాయణ సింహాగారి తీర్మానం ఆమోదింప బడెను.

అడ్జర్నుమెంటు ప్రతిపాదన

ఇండో బ్రిటిషు ఒడంబడిక విషయమైసభవారు గావించినతీర్మానమును లెక్కచేయక పోయినందుకు ప్రభుత్వంవారిని అభిశంసించుటకు ప్రతిపాదనము గావింప గాబాగారు కోరగా అధ్యక్షుడు ప్రతిపాదనను నిరాకరించెను.

13 తేదీ అలివాళం లింగంశెట్టిగారి ప్రశ్నలకు ప్రత్యుత్తరముగ ఇండియాలోనికి బర్మాబియ్యము దిగుమతి యైన వివరము యీదిగువ తెలుపబడెను.

1930-31	లో	101	టన్నులు.
1931-32	,,	2292	,,
1932-33	,,	14,497	,,
1933-34	,,	57,194	,:

మధుఫలా
(రిజిష్టరు.)

బలవర్ధకౌషధము.

దీనిని ½ ఔన్సు మొదలు 1 ఔన్సువరకు తెచ్చని ఆవుపాలలో బాలురు, వృద్ధులు, యౌవనులు స్త్రీలు మున్నగువారలు పుచ్చుకొందగిన మంచి బలవర్ధకౌషధము యిదియొకటే.

—: ఉపయోగము :—

అజీర్ణము (ఉదురు) మందాగ్ని, అరోచకము, నైత్యశాంతి, దగ్గు, ఆయాసము, క్షయ, యింద్రియనష్టము, నేహ, ప్రమేహ వ్యాధులను పోగొట్టి, నరములకును కండరములకును పటుత్వ మిచ్చునట్టి టానిక్!

దీనితో శాస్త్ర వంగశాలీసాది చూర్ణమునుగాని, వాజీకరణ సింధూరమును గాని చేర్చిపుచ్చుకొనిన సుఖరోగములను బారదోలి యింద్రియపుష్టి నిచ్చును.

"మధుఫలా" స్త్రీలు సేవించిన, ప్రదరరోగములు (మసుసవ్యాధులు) అమినోరియా, మెనోరేజియా, డిస్మనోరియా, లుకోరియా, మున్నగు వ్యాధులను పోగొట్టును. స్త్రీలు "మధుఫలా" సేవించునప్పుడు దీనితోపాటు "బాలసూర్యోదయము"నుగాని "ఋతు కాలవటి"నిగాని సేవింపవలయును.

12 ఔ. మందుగల సీసా 1 కి 1—8—0
24 ఔ. మందుగల సీసా 1 కి 2—12—0

కోరువారు:—
శ్రీ రామాంజనేయ ఔషధశాల,
టంకురోడ్డు, నెల్లూరు.

వెంకటగిరి ఎస్టేటు.

షికారికంచెలో అడివిపందిని చంపినందుకు రు 450 లు జుల్మానా.

వెంకటగిరి ఎస్టేటులో షికారి కంచెలో అడివిపందిని చంపి ఎస్టేటు నౌకరులు ఆక్షేపించుచుండినను దానిని యింటికి తెచ్చుకొనినారని వెంకటగిరితాలూకా పొలమేరు గ్రామరైతులు 15 గురిమీద గూడూరు సబ్ మేజిస్ట్రేటుగారి కోర్టులో క్రిమినల్ కేసు తేబడెను. 11 వ తేది మేజిస్ట్రేటువారు అందరిముద్దయిలను దొంగతనము, అక్రమ ప్రవేశము, అక్రమప్రవేశము నేరములు చేసినారని శిక్షించిరి.

దొంగతనము నేరమునకు ఓ క్కొక్కరికి రు 20 లు వంతునను, అక్రమసంఘము, అక్రమప్రవేశమునకు రు 10 లు వంతునను జుల్మానా విధించిరి. మొత్తం జుల్మానా రు 450 లు. జడ్జిమెంటు వివరాలు వచ్చేవారం ప్రకటించబడును.

—స్వకీయవిలేకరి

రాయలసీమ కబుర్లు.

మద్దికెరా గ్రామమున శిస్తుతగ్గింపు.

కర్నూలుజిల్లా మద్దికెరా గ్రామమున ప్రస్తుత ఫసలీలో పంటలు చాలాతగ్గిపోవుటచే మద్దికెరా పశ్చిమ గ్రామముల స్థిరయిత్వాకీ మెరక భూములకు భూర్తిశిస్తును మద్దికెరా గ్రామమునకు పశ్చిమము, ఉత్తరములందుండు గ్రామములలో నున్న మెరక భూములకు నూటికి 75 వంతున శిస్తు తగ్గించవలెననియు రివిన్యూబోర్డువారు సిఫారసులను ప్రభుత్వమువారు అంగీకరించిరి. బావుల ఆధారము కలిగినట్టియు తోపులు యితరభూములు బంజర్ భూములకు యీ మినహాయింపు నుండదు.

చిత్తూరుజిల్లాలో సిస్తువిరామక.

చిత్తూరు జిల్లాలో మదనపల్లి వాయల్పాడు తాలూకాలందు పంటలుచెడినందున మెరకభూములందు మామూలుబంజరు తోపులు, నూతులు గల భూములుతప్ప తక్కినవాటిలోకి శిస్తుకి మీదను రు 1 కి 5 అణాల చొప్పున తగ్గింపబడునని రివిన్యూబోర్డువారు శిఫారసుచేసిరి. ప్రభుత్వమువారు అంగీకరించిరి.

కృష్ణజిల్లా బోర్డు విరాళము.

కృష్ణజిల్లాబోర్డు వారు రాయలసీమ క్షామనివారణకై రు 2000 లు శాంక్షన్ చేసిరి.

బళ్లారిజిల్లాలో వినిమనులు.

శిస్తు క్రిందివిధముగ రిమిషను యొసగబడును. కలెక్టరు శిఫారసుచేసిన 1 వ జాబితాలోని 167 గ్రామములో రూపాయికి 12 అణాల చొప్పున 2 వజాబితాలోని 258 గ్రామములలోను 8 అణాల చొప్పునను 3 వ జాబితాలోని 103 గ్రామములలో నాల్గణాల చొప్పునను రిమిషను చేయబడు. రెండణాలపంటకు తక్కువ గల గ్రామములు 1 వ పట్టికలోను 4 అణాలపంటకు తక్కువగలవి 2 వ జాబితాలోను 5, 6 అణాలు తక్కువ పంటలవి మూడవజాబితాలోను చేర్చబడెను.

చిత్తూరు బై ఎలక్షన్

శాసనసభకు చిత్తూరుజిల్లా బై ఎలక్షనునకు నామినేషనులు 29 తేది, పరిశీలనమార్చి 1-వ తేది ఎలక్షన్ ఏప్రెలు 2-వ తేది జరుగును.

జలదంకి ఫిర్కా రైతుమహా జనసభ.

గోపాలరెడ్డిగారి అధ్యక్షత క్రిందజరుగుట.

(మాప్రత్యేకవిలేఖరి) ఫిబ్రి 12 తేది

రైతుమహాసభ ఈదినము 3 గంII కు కావలి తాలూకా జలదంకి గ్రామమున సమావేశముకాబడెను. ఈఫిర్కా అన్నిగ్రామములనుండియు షుమారు 500 మంది ముఖ్యరైతులు లరుదెంచిరి సభనలంకరించిన వారిలో ముఖ్యులు, బొమ్మ్మిరెడ్డిగారు, వాగమూరి వీరరాఘవయ్యగారు, పెండెం వెంకటాద్రిములుగారు, ఇస్కా రామిరెడ్డిగారు, కాసు చిన్నచెంచు నాయుడుగారు, గొట్టిపాటి పుల్లపనాయుడుగారు, కాసు కొండపనాయుడుగారు ప్రభృతులు. ప్రథమమున కేసరి విశ్వనాథంగారును, తిప్పారెడ్డి యల్లమందారెడ్డిగారును ప్రార్థనలుగావించిరి. తర్వాత పుష్పమాలాలంకృతులు కాబడి ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షుడు తిరుమల కొండారెడ్డిగారు స్వాగతోపన్యాసము నొసగిరి. తర్వాత అన్నాబత్తుల శ్రీరామమూర్తిగారు సభ నుపక్రమింపుచు గంభీరోపన్యాసము గావించిరి. పిమ్మట అధ్యక్షులవారు తన సహజ మృదుమధుర విపులోపన్యాసమును గావించిరి. తర్వాత రైతుసంఘావశ్యకతనుగూర్చి రామానాయుడుగారును, రైతుల దుస్థితి నిగూర్చియు, మహాత్ముని గ్రామపరిశ్రమోద్ధరణమును గురించియు శ్రీ వాగమూరు వీరరాఘవయ్యగారును, ఉపన్యసించిరి. తర్వాత సభ్యులు కొన్ని ముఖ్యతీర్మానములు కావింపబడెను. చివరన అధ్యక్షులవారి ఉపసంహారోపన్యాసముతో సభ విరమింపబడినది. జలదంకి ఫిర్కారైతు సంఘఎన్నికలు జరిగినవి. ఈక్రింది 16 గురు కార్య నిర్వాహక వర్గముగ ఎన్నుకొనబడిరి.

1. కాసు చినచెంచునాయుడుగారు (అధ్యక్షుడు) 2. ఒంటేరు తిరుమలకొండారెడ్డిగారు 3. దుగ్గం సుబ్బరాయుడుగారు 4. గొట్టిపాటి పుల్లపనాయుడుగారు (పై ముగ్గురు కార్యదర్శులు) 5. యిస్కా రామిరెడ్డిగారు 6. గొట్టిపాటి రాఘవులునాయుడుగారు గొట్టిపాటి సుబ్బానాయుడుగారు 8. అమిరిశెట్టి వెంకటసుబ్బయ్యగారు 9. బండి ఆంజనేయరెడ్డిగారు 10 కాసు కొండపనాయుడుగారు 11. మద్దూరు శ్రీరాములుగారు 12. పిల్ల కొండయ్యగారు 13. మెట్టకూరు కొండారెడ్డిగారు 14. తేళ్ళ నాగిరెడ్డిగారు 15. కూనం నర్సారెడ్డిగారు 16 బొల్లిని శేషయ్యగారు (5 మొదలు 16 వరకు కమిటీ సభ్యులు.)

అధ్యక్షుని ఉపన్యాసమును మరుసంచికలో ప్రకటించబడును.

రైతుల పూరేగింపు

మంచువలన బరోడా సంస్థానములోని రైతులకు ఎక్కువనష్టము కలిగినది. రైతులు మేలాల్ లో సమావేశమై నష్టపరిహారమునకు యూరేగింపు సాగింపవలెనని నిశ్చయించిరి. 5000 మంది రైతులు యూరేగింపులో చేరవలచిరని తెలియుచున్నది.

మదరాసు శాసనసభ

ఈ 20 తేది జరుగును. ఆదాయ వ్యయ పట్టిక సమర్పింపబడు 22, 23, 25 తేదులలో సాధారణచర్చ జరుగును.

దొడ్లవారి ఎస్టేటు రైతుల రోదనం

చెర్వులదుస్థితి- అడిగితే కాష్టం

సోమవరప్పాడు రైతుల ఇక్కట్టులు

(అన్నాబత్తుల శ్రీరామమూర్తిగారు)

యీగ్రామము 1846 సంవత్సరమునకుముందు అబ్బాసలీ సాహెబుగారి పరిపాలన క్రిందవుండెను. అబ్బాసలీ గారి పరిపాలనంతరించిన పిమ్మట గవర్నమెంటు వారిచే యీగ్రామము దొడ్లావారికి దత్తము చేయబడినది. యీగ్రామమునకు సదరు ఎస్టేటువారికి సాలీనా రు 6000-0-0 ఆదాయము వచ్చుచుండును.

పశువులకు యీగ్రామములో యేవిధమయిన వసతులు లేవు. శిస్తులుమాత్రము యకం 1 కి రు 6-12-0. మొదలు రు 9-4-0 వరకు పెస్సులుగాక నేర్పించి యున్నారు. నీటివసతులు రు 4-0-0 మొదయి రు 8-4-0 వరకు యున్నవి. ఇదియునుగాక రు 1-0-0 శిస్తుకు 2 మానికలు ధాన్యము రైతులవద్ద వసూలుచేసెదరు. పచ్చికపుల్లరి బఱ్ఱెకు 0-8-0 లు, ఆవుకు 0-4-0 లు వసూలు చేసెదరు.

ప్రతిసంవత్సరము జమీందారు యిచ్చు టికెటెంచి శిస్తుకట్టవలెను అంతయు వారిష్టమయముగా వసూలు చేసుకొందురు. పేదలుయెవరైనా శిస్తులు చెల్లించుటకు 2 దినములు ఆలశ్యమైనచో వారి పశువులను వెంటనే బుచ్చిరెడ్డిపాళెం పంపించెదరు.

యీగ్రామములో చెర్వొకటి కలదు యిప్పటికి షుమారు 8 సంవత్సరములక్రిందట గండిపడినది. రైతులెన్నిసార్లు చెప్పుకొన్నను చెర్వు బాగుచేయించనందున రైతులే గ్రామముమీద డబ్బువసూలుచేసి కొంతవరకు బాగుచేసుకొనిరి. ఇప్పటికి 4 సంవత్సరములక్రిందట రైతులసహాయముతో జమీందారులు ఆచెరువుకు గోడనొకదానిని కట్టించిరి. కాని మరల యీసంవత్సరము ఆగోడప్రక్కన గండిపడి ఆగోడకూడ పడిపోయి పాపము రైతులేమియు చేయజాలక జమీందారులు వద్దకువెళ్ళి చెప్పుకొనగా అందులకు జమీందారులు "మాకుగ్రామముల ప్రజలుంటేనే, ఇంటికొకరువెళ్ళి గండి కట్టము పడినవాలును, గండిపూడునుగదా యిప్పటికేల వచ్చితిరని జమీందారులు ప్రశ్నించిరట. మాచితరా ఎట్టిగారవము తమ్ముట్రతికించు రైతులందుంచిరో? అటుపిమ్మట పాపము రైతులేమియు చేయజాలక గ్రామముమీద కొంతచందాలు వసూలుచేసి చెర్వుకట్ట కొలదిగా బాగుచేసుకొనిరు యీసంవత్సరము అర్ధపంటకైనను సరిగా పండలేదు.

యీగ్రామములో క్రొత్తచెర్వొకటి కలదు. చెర్వుక్రింది భూములు మిక్కిలి పేదవారివి. ఆచెరువుక్రింద యకం 600 లు భూమి కలదు. చెర్వుచిన్నదగుటచే ఆశ్లేష మఖ కార్తెలలో పెట్టినమున్నిమెట్టవరి పెట్టుకోవలసియున్నది చెరువునిండినచో రెండుతడ్లు నీరు సరిపోవును. ఆ వరి కోతకు వచ్చినప్పుడు నాల్గవాయిదాల శిస్తును ముందుగానే యిచ్చి పైరు కోసుకోవలయును. అటుయివ్వనిచో కొయ్యనివ్వరు. నిరుపేదలగుటచే శిస్తుపయముమునకు యివ్వజాలక పోవుటయు, పండినపంట కాస్త భూమిపాలైపోవుటయు తరచుగా జరుగుచుండును.

జమీందార్లు యీగ్రామమువచ్చి నప్పుడు మంగల మాదిగ మేళములు వారిపనులు వదలుకొని యెప్పుడును వాయించు చుండవలయును. తినుటకు తిండిలేక అన్నమో రామచంద్రాయని యల్లాడు హరిజనులు సం॥1 కి ఇంటికొకకోడిని జమీందారున కివ్వవలెను. అటుల వారివద్ద లేకనో కొనియిచ్చుటకు డబ్బులేకనో యివ్వనిపక్షమున అట్టివారిని జమీందారు దండింతురు.

కారుమంచిలో ప్లేగు

17 మందికి ప్లేగుతగిలినది, అందు 16 మంది చనిపోయినారని 12-2-35 తేదిన ఒంగోలు హెల్తు ఇనస్పెక్టరుగారు తాలూకా ఆఫీసుకు రిపోర్టు చేసినట్లు తెలియుచున్నది. కారుమంచి పొలిమేరలోపల దూలీలుపములకు రాకవరిగ పైరు కోతకువచ్చి చెడిపోవుచున్నది. గుంటూరుజిల్లా ఆరోగ్యశాఖాధికారిగారు టంగుటూరు ట్రావెలర్సు బంగళాలో యుంటూ ప్రతిదినం కారుమంచి గ్రామమువెళ్ళి ఇనాకులేషన్లు చేస్తూ రైతులకు సహాయము చేయుచున్నారు. ఒంగోలు సబ్ కలెక్టరుగారుకూడ కారుమంచియందు ప్లేగు నివారణమునకై చేయుచున్న సహాయము కొనియాడ తగినది.

(ఒకవిలేకరి)

ప్రపంచాని కవసరమైన తేయాకులో సగం ఇండియా పండిస్తుంది. పత్తి పండించే దేశాలలో ప్రపంచంలో ఇండియా రెండోది.

ఆంధ్ర ఇన్సూరెన్సు కంపెనీ (లిమిటెడు)

మచిలీపట్టణము

దినదినాభివృద్ధిచే వన్నెకెక్కిన దేశీయ భీమాసంస్థ.

రెండవ వాల్యుయేషను బోనసు సాలుకు 1000.కి రు 15 లు.

మొదటివాల్యుయేషను బోనసు సాలుకు 1000-కి రు10లు మాత్రమే

1934 వ్యాపారము ...	రు 22,00,000
ప్రీమియము ఆదాయము ...	3,70,000
భీమానిధి	9,60,000
అమలులోనున్న వ్యాపారము	80,00,000

షేరుదారులకు అన్నిసదుపాయములును గలవు.

వెంటనే మాకంపెనీలో భీమాచేయుడు.

వివరములకు:— యం. మంగయ్య, బి.ఎ., బి.యల్.,

కార్యదర్శి.

పల్లెటూళ్ల ఘోష

వెంకటగిరి ఎస్టేటు

(మా విలేకరి.)

పండ్లూరు-

నేను జనవరి 21 తేది పండ్లూరు గ్రామం కేపోయినాను. ఈ గ్రామానికి రెండు చెరువులున్నవి. ఇందులో ఒకదానికి నాలుగేళ్లనాడు రు 600 లు ఖర్చు పెట్టి రిపేరుచేశారట. చెరువుకట్ట అప్రక్క ఈప్రక్క రిపేరు లేదు. కలుజు రిపేరులేదు. నీళ్లు కలుజుకు పైననే తిరిగిపోతవి. ఈ సంవత్సరం వెనుకచిక్కు వర్షాలు, చెరువుకు మామిడికాల్వనుండి వచ్చే వరదకాల్వ రిపేరు లేనందున నీరు సరిగారాలేదు. అందువల్ల ముందాడి పైర్లెక్కలేదు. వెనుకచిక్కు సాగుబడి. చెర్లోనీళ్లులేవు. మామిడి కాల్వనుండి మరియొక కాల్వ మాగాణి భూములకు పారుదలకాగలదు. కాని దానిని ఎస్టేటువారు త్రొవ్వనందున రైతులే జనవరి 7 తేదినుండి దినము ఒకటికి 60 మంది వంతున త్రొవ్వుతున్నారు. ఇంకా అయిదారు రోజులు త్రొవ్వనిదే నీరురాదు. వచ్చినా ఈ కొదిపాటి నీటితో పండదు. మామిడి కాల్వలో అడ్డకట్టల విషయంలో కరబల్లవోలు రైతులకు వీరికి తకరారు కలిగియున్నది. చెరువుక్రింద ఆయకట్టు యకరు 300 లు రేటు యకరు 1 కి రు 9, 8, 7, లు శిస్తు మొత్తం రు 3500 లు. తోటలకు రేటు యకరు 2 కి రు 16-0-0 లు. (ఇది జరీబు రేటుగా ఉంటుందేమో) దీనిలో తోటపైర్లు వేరు లేదు. ఎప్పుడో పొగాకు వేసినందున ఈ తోటలకు ఇంతరేటు నిర్ణయించారు. ఇప్పుడు పొగాకు వేయకపోయినా ఈ రేటు ప్రకారం చెల్లించాలె. చెరువుక్రింద మాగాణి సంబావృపైరు తెగులుతగిలిపోయింది. ఈశ్వరకొర లేత పిండని. పశువులకు గడ్డిగూడలేదు. ఇప్పుడు మంచి వర్షం కురిస్తే పండవచ్చు, లేదా పశువులకుగూడ మేతలేనందున గ్రామాంతరము తోలవలెనని యున్నారు. రైతులస్థితి నానాటికి తీసికట్లు. కొనఊపిరితోనున్నారు. వచ్చే సంవత్సరం వరి సాగుమాని జొన్న వేయవలెననియున్నారు. రైతులలో జీవనకి మాత్రం భాధ్యగాలేదు. మాగాణిలో చాలాభాగం సాగుబడికాని బంజరునేల ఉన్నది. ఇది నీటి ఆధారం లేనందువల్లే సాగుకాలేదు.

ఓబిలి-

దామరగుంట చెరువు, నాగప్ప చెరువు, రాజుపాళెం చెరువులక్రింద వర్షాలు కురిసినీరు రానందున జొన్న వేసినారు. దీనికి మరకొసను వానవస్తే బాగుంటుంది. రైతు కసూరి యేమాత్రంలేదు. గ్రామ చెరువుక్రింద అంతా శేతపైరేను. నీరు కొద్దిగాఉన్నది. ఇప్పుడు గరిక పిసాణ నాటువేస్తున్నారు. ఈచెరువు కట్టపైన ట్రంకురోడ్డు వేసియుండుటచే కట్ట రిపేరు వీరిదికాదు. కలుజు చెడిపోయియున్నది. కలుజుకు చెక్కలు అమర్చుటకు ఏర్పాట్లుజరిగినవి. కాని ఇప్పటికి ఏమీ నెరవేరలేదు. రైతులందరు ఎస్టేటుకు బకాయి పడినవారే. తోటలు కొద్దిగావేస్తారు. మిరపతోటలు వేసియున్నారు. రైతులలో ఉత్సాహంలేదు.

కోగిలి

నేను జనవరి 22, 23 తేదీలు కోగిలి గ్రామం చూచాను. చెరువుకు రిపేరు చాలా అవసరం. ఈగ్రామానికి మజరా పల్లెలున్నవి. ఈవూరులో యకరు 150 లవరకు సుక్కిపోయినది. సోమసముద్రం సగం సుక్కిపోయినది. కోగిలి గ్రామములో చెన్నకేశవ దేవాలయ మొకటున్నది. 40 సంగా చెడిపోయియున్నది. నేను 4 మార్లు ఈ గ్రామము దరిశించాను. యీ దేవాలయములో ప్రతి దఫా గాడిదలు నివసించడం తటస్థించుచున్నది. యీ దేవాలయమునకు యకరు 1 కి రు 35 లు సర్వ దుంబాలోయినాం మాగాణికద్దు. 1321 ఫసలీకి ముందు సం॥ 1 కి 10 పుట్లవంతున కోరువచ్చుచుండినది. దీనిమేనేజిమెంటు వెంకటగిరి యెస్టేటువారిది. యీవరుమానమంతా వారిక్రింద, ధర్మ కైంకర్యము జరుగుచున్నది. యీ ఇనాంభూములను1321 సం॥ కు దరిమిల్లా సం॥ 1 కి రు 250 లు రొక్కశిస్తుతో యెప్పుడుకోరితే అప్పుడు వదిలే షరత్తుతో రైతులకు సాగుబడియిచ్చియున్నారు. దేవాలయం బాగుచేయమని యెన్నో అర్జీలు గ్రామస్థులుయిచ్చినారట. ముగ్గురు పేష్కార్లు దేవాలయం బాగుచేయుటకు ఎస్టిమేట్లు వేసియున్నారట. ఇంతవరకు ఏమి ఫికిరీలేదు. దీనికి కారణం యీవూరికేగాక చుట్టుపక్కలకు కోగిలి రాఘవులునాయుడు గారని ఒక పెద్దరైతున్నాడు. వీరివల్లనే యీ లాటివిషయాలు తేలవలసియున్నవి. వీరు యెస్టేటువారికి షరీకు. ఓట్లు నగరాల విషయంలో వారుచెప్పక పోయినాపెత్తనంవహించే యెస్టేటువారి అడుగుజాడల్లో నడుస్తారు. కాబట్టి వీరి అన్నగారికి రివి మాన్య యిక్స్పెక్టరుపని. వీరికటువంటి కట్టు ఉయిచ్చి వీరి నోరు కట్టేసితారు. యీకారణంచేతనే యీదేవాలయం ఇంతదుర్గతిలో ఉంది. కోర్టుద్వారా పరిష్కరించుకోవడానికి ఇప్పుడే యత్నిస్తున్నారు.

ఫిబ్రవరి 9 వ తేదీతో అంత్యమగు వారము లో రు 10268949 లు విలువగల బంగారము పెత్తనమునకు ఎగుమతి చేయబడెను.

(రెండవ పేజీ తరువాయి)

శ్రీయుత పర్వతనేని బూమయ్యగారి తమ్ముడు రామకృష్ణయ్యగారు కృష్ణ జిల్లాకోర్టులో పిటిషను దాఖలు చేసినాడట. ఏ పరిస్థితులలోనైనా వుయ్యూరు ఫ్యాక్టరీకి ధనము వాటిల్లినచో 20 లక్షల రూపాయలు ముందుగా శ్రీ రాజావారు గవర్నమెంటువారికి చెల్లించి పిరుకుటు డైరెక్టరుల వలన దసూలు చేసుకోవలసి వచ్చునుగదా?

ఇట్టి స్థితిలో శ్రీరాజావారు స్వంతముగా పందదార ఫ్యాక్టరీ కట్టించులాగున్నా, అందుకుగాను 7 లక్షల రూపాయలకు పరిబాందును శ్రీ రాజాగారివల్ల వ్రాయించి యిప్పించినట్లును, ఎస్టేటుకుగల ప్రస్తుత పరిస్తితులలో యీబాందు విషయము నిజమే అయినయెడల ఎస్టేటు భావ్యాభివృద్ధి ఎట్లుండునో పాఠకులే నిశ్చయించవలసియున్నది.

యీ ఫ్యాక్టరీని నిర్మాణము చేయించుటలో దివానుగారి వుద్దేశ్యము ఎల్లప్పుడు తమరిని ఎస్టేటువారు కనిపెట్టుకొని యుండవలయుననియేనా? యీ వుద్దేశ్యము ఎస్టేటుయొక్క క్షేమముకొరకేనా?

ఎస్టేటు పరిపాలనా విధానము యీ దివానుగారికి ఏమాత్రమును అనుభవములేదనియు ఎస్టేటు నష్టముల పాలయినదనియు పాలగుచున్నదనియు ఋజువుచేయు కారణము లనేకములుగలవు. అవసరముగలిగినచో ముందు వివరించును.

14. దివానుగారి వుద్యోగం.

దివానుగారికి కొన్నివేల రూప్యములు రాలగిన గవర్నమెంటు వుద్యోగపదవి వున్నదని వ్రాసినాడు విమర్శకుడు. నిజమే. దివానుగారికిగల గవర్నమెంటు పదవిలో నిరంతరకర్తవ్యమునకు చోటులేదు. తప్పులున్న దండించువారుగలరు. జీతము నెలకు 800 రూపాయిలె. ఇచటనో నిరంకుశత్వమునకును స్వేచ్ఛా విహారమునకు చోటుగలదు.

తప్పులున్న దండించు వారెవరు? నెలసరికి ముట్టునది రు 1500/-లు. ఇట్టి స్థితిలో ఎట్టి గవర్నమెంటు పదవున్నను యీ దివాను పదవిని వదులుటకు మన సొప్పుతుంది? దివాను పదవికి ఆశాపోతుడైనచో ప్రస్తుతము ఏ పదవియులేకపోగాయున్న తాను స్వస్థానమునకు చేరక యిచటనేయుండి ఎస్టేటు వ్యవహారములలో పాల్గొనుచుండనేల? మరియు మదరాసు గవర్నరుగారికి శ్రీరాజా బహద్దరువారు బందరులో టీపార్టీ యిచ్చుచుండగా "పాడుగింట మూపరా నా పెద్ద చెయ్యి" అన్నట్లు చల్లపల్లి దివాను జని ఎరుకపరచుకొనుచూ శ్రీరాజావారి సొమ్ముతో తియారయిన రు 5000 లు కిమ్మతుగల హారములను గవర్నరు దంపతుల కర్పింపనేల? యివన్నియు దివానుపదవి సంపాదించుటకు గల ప్రాకులాటలు కాదా? చల్లపల్లి చెరకు కొనుగోలుదారులు కారా? రైతులు గాదా?

15. ముగింపు.

దివానుగారిని గురించి కార్యార్థులైన వారెందరో అనేకవిధములుగా చెప్పవచ్చును. వ్రాయవచ్చును. గాని విచార దిన యదార్థము తెలియగలదు. యీ దివానుగారి పరిపాలనా విధానము ఎస్టేటుకు నష్టదాయకమని పూర్తిగా తెలిసియుండియు శ్రీ రాజావారి విశ్వాసము సంపద మట్టుపడి బీర్పులేని శ్రీ రాజావారి బంధువులలోని కొందరు కపటస్నేహములో కూడియున్నారు. నిజముని అట్టి కపటస్నేహితుల మాటలు నిజమని శ్రీ రాజాబహద్దరు వారి అత్మీయులు నమ్మకమ్మాగనియును తెలుసుకలవ శ్రీరాజా బహద్దరు వారికి నిజస్థితి తెలియుటలేదనియు ఇక ఎస్టేటు ఇట్టి నష్టముల పాలగుచుండియే గాక ప్రాణ్యమునకు రాజా, రైతు మధ్యగల అన్యోన్యమునకు భంగము కూడ కలుగగలదనియు బహుజనులు వాపోవుచున్నారు.

కాన శ్రీ రాజాబహద్దరువారు శ్రద్ధగా విచారించి ఎస్టేటు పరిపాలన అమర్యాదము తేటతెల్లు, ఎస్టేటునకును ఎస్టేటు ప్రజలకును అనేక నష్టములు కలుగచేసినట్టిన్ని అనాదినుండి ఎస్టేటువారికిన్ని రైతులకున్న భాగ్య అన్యోన్యమున్ను చెడగొట్టి స్వలాభముకొరకును గుంటూరు వారికొరకును తిరిగి పట్టుకట్టుకొను ప్రయత్నించుచున్న యీ దివానుగారికే నియమించక శ్రీరాజావారి యొక్కయు రైతాంగము యొక్కయు బాగు ఓగులను చిత్తగించి కృతకృత్యు లయ్యెదరుగాక.

యదార్థమును బయటపెట్టుటకు అవకాశమును కల్పించిన విమర్శకులకు వందనాలు అర్పించుచూ ముందు వ్రాయబోయెవారు దివానుగారిని స్తోత్ర పాఠములతో వ్యాసమును నింపక యథార్థముల తోను తగులెఖ అంకెలతోను దీనిని విమర్శించి యింకా అనేక విషయములను గురించి మిగిలియున్న యదార్థమును బహిరంగపర్చుటకు అవకాశమును కల్పించ కోరుచున్నాను.

ఇట్లు
మొవ్వ వీరభద్రరావు,
చల్లపల్లి ఎస్టేటురైతు.

తే 6-2-35 ది

నెల్లూరు అడిషనల్ డిస్ట్రిక్టు మునసబు కోర్టులో

అసలు నెం. 453/33 ఇ. పి. నెం. 1411/34

యినమర్తి రాఘవులునాయుడు — వాది.

ఎదిరి

నేలం మధిరముత్తునాటారు — ప్రతివాది.

యీ నెంబరువాది ప్రతివాది తాలూకు స్థిరాస్తిని యేలమునకు కోరియున్నాడు. సదరు నెంబరున ప్రతివాదికి సేల్ నోటీసు ఇవ్వగాను తే 19—2—35 దికి వాయిదా వేయబడివున్నది అటొజున ప్రతివాది ఖుద్దునగాని వకీలువ్వారాగాని కోర్టుకు 10 గంటలకు హాజరయి తనకుగల ఆక్షేపణలను తెలుపుకొనని యెడల సదరు పిటిషన్ ప్రతివాది పరోక్షమందు తీర్మానించబడునని తెలుపడమయినది.

నెల్లూరు పి. వి. కృష్ణయ్య బి.ఎ.,బిఎల్.
12-2-35 వాది వకీలు.

డాక్టరు
యం. కె. కోరాగారి
దంత చికిత్సాలయము,
ట్రంకు రోడ్డు, నెల్లూరు.

ఆహారమును బాగుగా నములుడు! జీర్ణశక్తిని పెంపొందించు కొనుడు! ఆరోగ్యము పొందుడు! చెడిన, పూడిన దంతములను పూర్తిగాగాని, విడివిడిగా ఒక్కొక్కటిగాగాని కట్టించుకొని సౌందర్యమును పొందుడు. యువకులగుడు!

సౌందర్యమే సౌఖ్యము.

దంతముల సెట్టు గ్యారంటీ ఉపయోగము.

దంతములకు, చిగుళ్లకు సంబంధించిన అన్ని వ్యాధులలో మాయొద్దనే చికిత్స పొందుడు. చార్జీలు సులభము. అందరకు అందుబాటుగా నుండును.

బొబ్బిలి - ఘోరపన్నులు

నిమ్మతొర్లవాడ విలాపం

య 370 లకు రు 6700 శిస్తు.

చరమావస్థలో దిక్కులేని దుర్గతి.

సుప్రసిద్ధమైన బొబ్బిలి సంస్థానంలో ఘోరపన్నులుగల కవిటి తాలూకా గలదు. ఈతాలూకాలో నాగవళీపల్లపు గ్రామములని వ్యవహరింపబడు 25 గ్రామములు గలవని పత్రికా పాఠకులకిదివరకే తెలియును. ఈగ్రామములలో నాగావళీనదికి ఎడమవైపునను, దిగువునను, గంజాంజిల్లా శ్రీకాకుళం తాలూకా సరిహద్దులలో నిమ్మతొర్లవాడ అను గ్రామము కలదు. గుడ్డిగుఱ్ఱంతాపు అనేమాదిరిగా మాసంస్థానం రివిన్యూ లెక్కలు ప్రకారంగా ఉన్నదానిహాపా విస్తీర్ణమునకు యీదిగువవిధముగా పన్నులు విధించుచున్నారు.

	ఎ.	సెం.	శిస్తు రూ.	అ.	పై.
1. సాగుబడి జరాయితీ మెట్ట	98	82			
పల్లం	274	77			
మొత్తం	373	9	6735	8	5
2. (గ్రామకంఠం బంజరు సంస్థానం వారి శిస్తు) తెలియని బంజరు	31	57	58	10	10 + 10 28 0
3. తోటలు	2	6	10	13	9
4. సర్కారు పోరంబోకు	77	0			
5. కలిపి	7	34			

ఇంకా అనేకం భూములు ఉన్నవని పీలు జాబితా తెలుపుచున్నది గాని వాస్తవంగా కొలిచిచూచిన పైలెక్కలు ప్రకారం భూములు విస్తీర్ణం ఉండక చాలావరకు తగ్గును. విస్తీర్ణం సుమారు 130 యకరములవరకు తగ్గునని నేను అంచనా వేస్తిని. కవిటితాలూకాలో అన్నిగ్రామములకంటె నాగావళీనదికి దిగువను న్నందున యీగ్రామమునకు స్వతస్సిద్ధముగా నీటిసౌకర్యములు తక్కువ. తరువాతను సంస్థానంవారి ఉదాసీనత ఉండనే ఉన్నది. ముఖ్యంగా పైవిషయంలో ఇంతే గాకుండా గ్రామములో మూడవవంతు భూమి నాగావళీ వెల్లువలచే యిసుకమేటలచే నింపబడియున్నది. మిగిలినభూములలో సుమారు నూరు ఎకరముల విస్తీర్ణం గ్రామభూములమధ్యనున్న వాడ కాలువ అనే శ్రీకాకుళం పల్లపు భూములకు పారుకాలువ ఏ తెగినపెట్టు ట్లాయను లేకపోవుటచే ఏమాత్రం నదీప్రవాహం జాస్తిఅయినా కాలువపొంగి ముంచివేసి వారం పదిరోజుల నీరు నిలచిపోవును. ఇకమిగిలిన భూములకా గ్రామకాలువ పూడిపోయితగిన మరామత్తులు లేకుండాయున్నది.

గ్రామములోని రైతులు వెలమలు, కాపులు. కొన్ని యేండ్లక్రిందట యీరైతులకు చాలావరకు గవర్నమెంటు జిరాయితీ యినాంభూములు ఉండెడివి. అందుచే వీరుచాలా గౌరవముగా బ్రతుకుచుండెడివారు. గాని యీవిచిత్రమైన బొబ్బిలి సంస్థానంభూములు సాగుచేయుటచేతను, గౌరవముకొరకు పాటుపడు స్వభావము గలవారగుటచేతను యీరైతులు ఆ గవర్నమెంటు భూములను గోల్పోయిరి. చిరకాలమునుండి యీ సంస్థానమును నమ్ముకొని యుండిన గ్రామమునసబు కుటుంబము తమనూరుఎకరముల గవర్నమెంటు జిరాయితీ భూములను గోల్పోవడమేగాక, తుదకు సంస్థానంవారిచే యింటిలోనుండిగూడా వెళ్లగొట్టబడిరి. ఇది వారి ఏయితరతప్పునకుగాక బొబ్బిలివారి భూములు దున్నడంఅనే తప్పునకే జరిగినది. పాపం, ఇంత పెద్దకుటుంబము బొబ్బిలివారిభూములు దున్నినన్నాళ్లు తినుటకన్నమే లేక, ఉండుటకు యిల్లులేక తహతహలాడుచుండిరి. బొబ్బిలివారి భూములువదలి పోయినవి వారు యిప్పుడు అదృష్టవంతులు. ఏదో కడుపులోచల్లకదలకుండా కాలక్షేపణచేయుచున్నారు. యీలాగు గ్రామంలోని అందరు రైతులు కొంపలు కూలిపోయినవి బొబ్బిలివారిధర్మాన. ఊరిలోనిపెద్ద రైతుల భూములన్ని బకాయీలునిమిత్తం ఒప్పగింతచేసుకొన్నారు బొబ్బిలివారు ఒప్పగింతచేసినా ఒదలని యర్లంకి బుచ్చన్నగారికి అన్ని ప్రాయచ్చిత్తాలు చేసినారు సంస్థానవారు. కైదుకువెళ్లాడు బుచ్చన్న. పొట్టతోనున్న చేను కుమ్మించి, కోయించివేసినారు సంస్థానంవారు బుచ్చన్నది. బుచ్చన్న వరిఅరు కుమ్మించి వేసినారు. ఈలాగు అరుఏడ్లక్రిందటనే 15 ఎకరము లప్పట్టా కోర్టులోనికి వచ్చినది. గతసంవత్సరంసుమారు 60 ఎకరములభూములు పాలునా 2000 రూప్యములు సంస్థానం వారికి శిస్తువెళ్ళేవి సాగులేకుండా బంజరుగానున్నవి.

ఇకగ్రామమా 733 జ నాభాకలది. ఇంతభూమియున్నటను ఊరిలో 20 ఏళ్లు పసుపులైనాలేవు. ఒకబండిఅయినాలేదు. ఇంతకుముందు గ్రామమునకు ఒక్కడే రివిన్యూనాయుడు (రామచిలుక) ఉండేవాడు. ఇప్పుడు నలుగురు నాయుడులైనారు. నాయుడులు భూములన్నీ పోయినవి. యిదేమంచి వృత్తి అనుకున్నారు కాలక్షేపన చేయడానికి. గాని ఫలం తక్కువ. ఏదోసంస్థానంభూములు దున్నకోవడంకంటె రివిన్యూ నాయక రకమే బాగనుకొని తృప్తిజెందినారు మర్నిని. ఇకమిగిలినవారిలో కొంతమంది తొందరగా భూములు విడుదలలు యిచ్చివేసి అత్తవారియింటికి వేంచేసారుబాగుందని. కొందరు ఊరిలో బాగున్న చాకలివాళ్ళ కావళ్లమూటలు మోసుకొని గడుపుకొంటున్నారు జీవనం. పాటలు పాడి ముష్టి కెళ్లినవారు వెల్తానే యున్నారు. కూలికివెళ్ళినరైతులు కూలికే పోతున్నారు. చుట్టూగవర్నమెంటు గ్రామాలుండడం పనికి వచ్చినది నిమ్మతొర్లవాడ రయితులకు ముప్పయి అయిదు సంవత్సరాలవరకు వివాహాలు లేకుండా యున్నారు పదిమంది మగకుర్రవాళ్ళు. యీవిషయంలో ఇంగ్లండు అయిపోయింది నిమ్మతొర్లవాడ. ఊళ్ళో ఆడపడుచులు ఊరిలోనే మూల్గుచున్నారు. రామేశంగారి సంతాన నిరోధప్రచారానికి సరియైనతావు మాఊరు. సంతాన నిరోధంచెయ్యాలంటే మా ఊరి లాగే ఉండాలె ప్రతిఊరు, పట్నం. మంచిసూత్రంకనిపెట్టాం మొట్టమొదట సంతాన నిరోధం విషయమై. ఈ ప్రఖ్యాతంతా మాబొబ్బిలి సంస్థానందే. ఇంకా మావూర్లంకి బుచ్చన్న ఒదలడు. అందరిసాహుకార్ల అప్పులు ఎగకొట్టం గాని యింకా ఉన్నది కోఆపరేటివ్ సొసైటి ఆరువేలు అసలువడ్డీలతో. బ్యాంకువాళ్ళయిన సర్వెసెటల్మెంటుకు సాయంచెయ్యరా అని సూపర్వైజరును అడగడానికి వెల్తూఉంటాడు పాలకొండకు అప్పుతెప్పుడు బుచ్చన్న. ఇలాగ్గాఉన్నది మాతొర్లాడ రైతుల గోడవ. సంస్థానం రివిన్యూ యిన్స్పెక్టరు కోటగిరి కేశవరావు హయాంలో జరిగింది యిదంతా.

ఇట్లు,
ఒక తొర్లాడ రైతు.

రెడ్డీ ఉబ్బసనివారిణి.

1/4 ఔన్సు కట్టింపు జలముచేర్చి సేవించిన ఉబ్బస దగ్గును తక్షణమే హరించి ప్రాణమునకు సుఖమును, మనస్సునకు ఆనందమును, దేహమునకు ఆరోగ్యమును కలిగించును.

1/2 పౌను రు 2-4-0

1/4 పౌను రు 1-4-0

జి. మెరుకల రెడ్డి
ప్రొప్రైటరు.

శ్రీ.చె. ఆ. రెడ్డి ఫార్మ స్యూటికల్ వర్క్సు, పొద్దుటూరు.

యిల్లాలు కావలెను.

మంచికులము, 28 సం॥ కు లోబడిన వయస్సు, చక్కదనము, సుగుణము కలిగిన యువతికావలెను. ఆమె హయ్యర్ గ్రేడ్ గాని, లోయర్ గ్రేడ్ గాని పరీక్షయి యుండవలెను. లేదా సుందరవతిగాయున్నచో విద్యలోపమున్నను పర్వాలేదు. ఆమె వరునితోటి రంగూనులో యుండుటకు యిష్టపడవలెను. సమ్మతిపడినవారు వెంటనే ఫోటోపంపవలెను. వివరములకు ఈక్రింది చిరునామాకు వ్రాయవలెను.

జమీన్ రైతు
గాంధీపేట
నెల్లూరు.

మద్రాసు ఎస్టేట్సు ల్యాండు ఆక్టు.

(1934 సం॥ సవరణ ఆక్టు, ఇనాములబిల్లుచేర్చి)

తెలుగున అన్ని సెక్షనులున్నూ వివరణముల తోటిన్ని యీ ఆక్టుక్రింద దాఖలు చేయబడు, దావాలు, అపీల్లు, పిటిషనులు దాఖలుచేయవలసిన కోర్టు, నిర్ణయితకాలము, కాలదోషములు వగైరా వివరములు తెలుపు పెద్యాఖ్యలతోటిన్ని, అచ్చుకొబడి సిద్ధముగానున్నది.

పోస్టుకర్చులు సహా రు 1—8—0.

యీక్రింది అడ్రసుకు మనిఆర్డరు పంపినచో పంపబడును.

మేనేజరు,
తెలుగు లా జర్నలు ఆఫీసు, నెల్లూరు.

గుండాల వెంకటసుబ్బా రెడ్డి

బంగారు వెండిసగల వ్యాపారి,

స్థాపితము (1918.)

చిన్నబజారు నెల్లూరు.

బంగారు వెండి నగలు సిద్ధముగ నున్నవి. కొనిన ఆర్డరు ప్రకారం రంగు చేసి యివ్వబడును. విలువగల వీను కొలములతో నగలు రంగుచేసి యివ్వబడును.

స్టా బీ డి

ఒకసారి పీల్చి పొగాకుయందలి సువాసన గమనింపుడు.

పండిత డి. గోపాలా చార్యులువారి

జీవామృతము

ప్రస్తుత కాలములో అలసటచే ఆరోగ్యము చెడి, శుష్కించి, పటుత్వములేక, నరముల దుర్బలత్వముచేజిక్కి, శిరోభారము, పిత్తవికారముచే బాధపడుచున్నారు. ఈవ్యాధులు శరీరమునందు వాటుకొనుటకు ముందుగనే వాటినిపారద్రోలవలెను. దీనికి జీవామృతమొక్కటే శరణ్యము. అది అతి త్వరితముగ రక్తమును వృద్ధిచేసి, నరములను బలపరచి, నష్టమయిన జవసత్వసుంతయు కలుగజేసి, మాతనళక్తి, ఉల్లాసము కల్గించి, సంపూర్ణారోగ్యవంతులుగ చేయును.

ప్రతిపాపులో దొరకును: పెద్ద సీసా రు 3_ 4_0.
చిన్న సీసా రు 1_12_0.

తయారు చేయువారు: ఆయుర్వేదాశ్రమము

పోస్టుబాక్సు నెం 287, మద్రాసు

గౌసియాధాతుపుష్టిమాత్రలు

బలవర్ధకౌషధములలో మిక్కిలి శ్రేష్ఠమైనది. అమోఘు వీర్యములగు మూలికలచేతను, లోహములచేతను ప్రశస్తములైన ఔషధితులచేతను తయారుచేయబడిన ఔషధరాజము. ఇవ్యాది రక్తమును వృద్ధిపరచి నరములకు పటుత్వమునిచ్చును. రతియందు శీఘ్రస్కలనమును మాన్పును. పలంచబడిన ఇంద్రియమును గట్టిపరచుటలో దీనికి పాటియైనది మరియొకటిలేదు. ధాతుపుష్టి కలిగించును. దీనిని సేవించిన పురుషులకు ఆనందకరంను స్త్రీలకు ప్రీతియును కలుగును. వీర్యస్ఖలనమునందొరు పురుషుడు ఉపయోగించు మాత్రము భోజనముకొరకు ముందు ఒక్కొక్క మాత్రను సేవించిన దొడల చెప్పినంతపని చేయును.

6 మాత్రలుగల సీసా 1—4—0.

సయ్యద్ గౌస్ మొహియ్యద్దీన్ ఖాదరీ,

యూనాని మెడికల్ హాలు, నెల్లూరు.

నేషనల్ యిండియన్ లైఫ్ యిన్సూరెన్సు కంపెనీ, లిమిటెడ్.

బోనస్ సంవత్సరము 1934.

నేషనల్ యిండియన్ అనగా క్లెయిములను శీఘ్రంగా పరిష్కరించుట యందు

ధార్మ్యము.

మద్రాసు గవర్నమెంటు యొక్క చీఫ్ మినిష్టరుగారైన

(డాక్టర్ సుబ్బరాయన్, ఎం.ఎల్.సి.) గారేమి వ్రాయుచున్నారో చూడుడు.

" నా కుమారునికి 21 సంవత్సరముల వయస్సు వచ్చుసరికి భీమా మొత్తము నిచ్చు మరతుతో ఒక పాలసీ తీసుకొంటిని. ది నేషనల్ ఇండియన్ యిన్సూరెన్సు కంపెనీవారు సదరు క్లెయిమును అతిశ్రీఘ్రముగా చెల్లించిరి. కంపెనీ చాల సుస్థిరముగా నున్నదని పూర్తిపరచుటకు చాల సంతోషముగా నున్నది. ఇండియన్ ఇన్సూరెన్సు కంపెనీకి సర్వవిధముల భారతీయ ప్రజలు ప్రోత్సాహము యొసంగవలెను. మార్టిన్ అండ్ కంపెనీవారు, యీ కంపెనీకి మేనేజింగు ఏజంట్లుగా నుండుటయే కంపెనీ సుస్థిరముగా నున్నదనుటకు ప్రబల నిదర్శనము. ఎందువల్లనగా, సర్ రాజేంద్రనాథ ముఖర్జీగారు, భారత వర్తక ప్రముఖులలో అగ్రగణ్యులు. పెట్టుబడి వారులకు వీరి తోడ్పాటు నిస్సందేహమయిన భూచిగా నుండగలదు.

(సం) పి. సుబ్బరాయన్, జమీందార్ ఆఫ్ కుమారమంగలం

సరసమైన మరతులపై ప్రాతినిధ్యములేని కావులందు ఆర్గనైజర్లు, ఏజంట్లు కావలెను.

వివరములకు:—

మల్లవరపు రామారావు,
ఆర్గనైజింగు యిన్‌స్పెక్టరు,
అత్తిలోటి అగ్రహారం, నెల్లూరు.

టి. వి. రాఘవయ్య,
స్వదేశీ సంస్థానములతో గూడిన
మద్రాసురాష్ట్రమునకు కార్యదర్శి,
పో. బా. 150., మద్రాసు.

సనాతన ఆయుర్వేద ఫార్మసి, నాయుడుపేట.

(1) గనేరియా మిక్చర్:—5 దినములలో గ్యారంటీగా కుదుర్చును. వెల. 1—0—0
(2) జ్వరకేసరి:—అన్నివిధములైన జ్వరములను నమ్మకముగాపోగొట్టును ,, 1—12—6
(3) గృహసంజీవిని:—పైవూతకు, లోనికి వుచ్చుకొనుటకు పనికి వచ్చును. అనేకవ్యాధుల నివారించును. ,, 0—10—0
(4) నైట్ పిల్స్:—సుఖనిద్రాకారి. సులభ్దకమును పోగొట్టును. ,, 0—2—6
(5) గోరోచన మాత్రలు:—బిడ్డలకువచ్చు అన్నిజబ్బులకు వాడ తగినసంటీవిని ప్యాకెటు ,, 0—2—6

పోస్టేజి ప్రత్యేకము:—వాడవలసిన విధానము మందుతో పంపబడును.

ఏజంట్లు కావలెను. మంచికమీషన్ యివ్వబడును.

ఆర్. ముద్దుకృష్ణయ్య, ఆయుర్వేద డాక్టరు,
నాయుడుపేట, నెల్లూరు జిల్లా.

డాక్టరు యం. రామయ్యగారి

శ్వాయధు సంజీవి.

నంజు (డ్రాప్సీ), తిమ్మిర్లు (పెరిపెరి), చచ్చు (పెరాలటిక్ పక్షవాతము) వ్యాధులు, హస్తపాదాది అంగములుగాని, ఉదర హృదయ, మూత్రపిండాది మర్మస్థానాశ్రితమై, అనేక ఉపద్రవ సహితమైనను, పురాతనమైనను, నవీనమైనను ఈ మొత్తాదులకే గుణమునిచ్చును. ప్రథమ మోతాదు సేవించిన దాది పలుమూత్రోద్దములు మాన్పి, మూత్రస్వేదము లధికపరచి ఆయాసము, హృత్పలన వేగము హృదయ వేదనలు అజీర్ణమునతొలగించి, అన్నాహితము, తీర్చక్కిని, నిద్రను అధికపరచి, దోషపాచ్యమును, దుంచిరక్తమును వృద్ధిపరచి ఒకవారము రోజులకి, నంజు, తిమ్మిర్లను, మంత్రమువలె తగ్గించును. 4 వారములలో పూర్ణారోగ్యమును చేకూర్చును.

ష్ణా పిక్. గారెలయందు, పాలయందు, గోంగూరయందు వలె తాత్కాలికముగా తెగ్గి మరల వచ్చినటువంటిదిగాదు.

క్రయము:— 1 వారగ ఔషధం రూ 8—4—0
4 వారముల ,, ,, 12—0—0

నిలయువారు:...డాక్టరు యం. కృష్ణయ్య,
భారత ఆయుర్వేద ఫార్మసి,
నవాబుపేట, నెల్లూరు.

సంపాదకులు, మాగ్నపట్టు, ప్రకాశకులు, నెల్లూరు వెంకటరామాయణము. జమీన్ రైతు ప్రెస్, గాంధీనాకు, నెల్లూరు.